

אתנתא

בשבע 1058 | ל' באב תשפ"ג, 17.08.23

כבשו את הקול

הם התאספו מכל רחבי הארץ, ממגזרים שונים ועשייה מגוונת, אבל מכווני מטרה אחת: לתקן את פשע הגירוש ולהחזיר את עם ישראל לצפון השומרון • 'בשבע' הפגיש לשיחה את חברי מטה 'חומש תחילה' ההיסטורי, שאחרי מאבק עיקש של 17 שנה מתחילים לראות את הפירות // יוסף ארנפלד

צילום: אלעד ריגר

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

מציון תבואנה תנחומותיי

הנערות באוטובוס, הכתבת במטוס, האינפלציה היורדת, הרב קוק. עוד שבוע במלחמה על התודעה שלנו

צריכה להיות הכותרת הראשית בכל מקרה). בעצם, כבר עברנו לזעזוע מהכתבת במטוס (ואז שוב נחשף שכנראה הסיפור לא היה ולא נברא ומדובר בפרובוקציה של הכתבת. הייתם מאמינים? שכתבת סתם תעשה פרובוקציה? בלתי נתפס).

5 הערת אזהרה: הטור נסגר השבוע ביום רביעי בצהריים, כך שאני לא באמת יודע, או יכול לנחש, עם מה יפחידו את העם עד שבת, סיפורים שהיו או שלא היו. לכן גם אין לי מושג על מה המוני חרדים/דתיים לאומיים ימהרו להגיב ברשתות החברתיות בפוסטים ארוכים ומנומקים כדי להוכיח שהם לא כאלה. מה זה "כאלה"? כאמור, אני לא יודע עדיין. אבל אל דאגה, ימים יגידו. שעות יגידו. תמיד יהיה על האש איזה שהוא איום מכיוון המתנחלים, החרדים, המסורתיים, הביביסטים, המשיחיסטים, הבבוניםטים. בקיצור, רוב העם. איום כזה שיהפוך אותו לאלים, למסוכן, ובעיקר ללא לגיטימי. איום שיגרום לאנשים טובים ותמימים בשמאל להרגיש, באמת להרגיש, שאבדה תקוותם וחרקה שינם.

ולא פחות חמור מזה: תמיד יהיו הדברים שמהם התקשורת תחליט שהיא לא מזדעזעת: למשל, ההתקפה האלימה על השרה מאי גולן ועל אמה המבוגרת בנתב"ג. למשל, הכרזה עם מטרת הירי על פניו של שר הביטחון (לא רוצה לדמיין מה היה קורה כאן אם דבר כזה היה מתפרסם על איש שמאל). למשל, המיזג המחליא עם הקברים בפתח משרדי מפלגת הציונות הדתית. למשל, ההתנפלות הברברית (כן, אין הגדרה אחרת) עם אש ולפידים על מקום הנופש של ראש הממשלה בגולן. למשל, הקללות והנאצות שנכתבו על השלטים נגדו ביבשה ועל גלשנים באוויר. נכון שעל חלק מהדברים כאן אתם שומעים לראשונה? ברור. כי הם לא מופיעים בליין אפ של המסיתים בתקשורת. שם עסוקים בלהפחיד אותנו שאוטוטו פורצת כאן מלחמת יום כיפור והצבא לא מוכן. ומי אשם? הסרבנים? מעודדי הסרבנים? מה פתאום. הרוזן מהצימר ברמות.

6 במוצאי שבת, ג' אלול, ימלאו 88 שנים לפטירת הרב אברהם יצחק הכהן קוק. אומרים שהנשמה היתרה עוזבת אותנו במוצאי שבת, ואנחנו צריכים עידוד וחיוזק אמיתיים. השבת, מעין עולם הבא, תגיע עוד שבוע, וכל החולין שמסביב עוד ישתפר ויתקדש. ובימי הרב קוק באמת היו סיבות טובות ליפול לדכדוך. לא יריב לוין, פרעות תרפ"ט. לא צמצום עילת הסבירות, השואה שבפתח. לא ציוץ של דודי אמסלם, הספר הלבן.

מול אויבים אמיתיים ומרים, מול סכנת הכחדה, ידע הרב קוק שהכול מתחיל בתודעה שכל הנבואות הטובות שנכתבו עלינו, עוד יתקיימו. הושע נא נפש מבהלה. אז הוא כתב על זה את השיר הנפלא למוצאי שבת "ישמח ליב". אני משדר אותו כבר שנים בכל יום ראשון בבוקר בתוכנית שלי ברדיו, ומרגיש איך בכל שבוע הוא מתאים את עצמו מחדש לאירועי האקטואליה, ומעודד אותי ואת המאזינים בצורה אחרת:

"ישמח ליב וקרבני / ויגל דמי וחלבי / וירוש ונשא מצבי / לעת קיץ אריה ולביא / ואלקי אבי לי יביא / את אליהו הנביא. ונחוימים ימלאו פליותי / ויששון ידשן עצמותי / ומציון תבאנה תנחומותי / כי יתפף לשחר ערבי. ומגלות לי יקרא דרור / וממחשף אצא לאור / ומארץ מאפליה להר המור / ולמרום הרים ממעמקי בור / ומבשר טוב יניס כל עצבי. ובני הנפוצים בעברים / יאספו יחד העדרים / וירצו בראש הרים / ללקט כל-הנפוצים / אל-ארץ תאני וענבי. וחלשים נדפאים ימלאו גבורה / וסופה נופלת לחומה בצורה / ועלובת נפש בשמחה אזורה / ולישראל יאמר: עורה עורה / וישב ופרח וחי לכבי".

כדאי לקרוא מילה במילה (ולהאזין לביצוע האהוב של יוני גנוט ותלמידי הישיבה לצעירים), לקחת נשימה ולא לחרוק שניניים. להסתכל החוצה מהחלון ולראות איך הרבה כבר התקיים בנו, והרבה עוד יתקיים, בעזרת השם. לא אבדה תקוותנו. ממש לא. יש לנו עוד הרבה נבואות להגשים. ●

תחשבו לאיזו אווירת נכאים נכנסו במטה המאבק השבוע, עם פרסום הודעת חברת דירוג האשראי פיץ' על כך שהדירוג של ישראל לא ירד. הו, אלו בטח היו רגעים קשים מאוד למארגני המחאה

התבהלה? קודם כול, זה מסובך. אבל נדמה לי שמה שיכול לעזור לנו בזהו זה שאלה אחת: האם זה שעומד מולנו, ואומר את הדברים הקשים על מצבנו לעת הזאת - האם הוא שמח מזה שרע פה, או שהוא עצוב מזה שרע פה? הביטוי "רע פה" מתייחס לנקודת ההנחה שלו, כמובן. אני לא מקבל את הנחת היסוד הזאת, אבל מוכן להקשיב לה, ורוצה להפריך אותה, למי שבאמת מוטרד מהמצב. לא למי ששומח ממנו. אסביר בעזרת דוגמה אקטואלית: תחשבו לאיזו אווירת נכאים נכנסו במטה המאבק השבוע, עם פרסום הודעת חברת דירוג האשראי פיץ' על כך שהדירוג של ישראל לא ירד. הו, אלו בטח היו רגעים קשים מאוד למארגני המחאה. ו"מארגני המחאה" זה אומר גם המממנים שלה, גם משרדי הפרסום שמקבלים מהם את המימון, ולא פחות גרועים - העיתונאים והעורכים שעושים את זה בהתלהבות ובהתנדבות בתקשורת (אחרי ההחלטה המשמחת של פיץ', עיתון כלכלי גדול יצא כותרת: "ציצ, בינתיים". אתם מבינים? אשרי אדם בתבהלה תמיד).

4 עוד זה מדבר וזה בא. בהמשך השבוע נרשמה ירידה חדה בשיעור האינפלציה השנתי. ראש הממשלה ושר האוצר הוציאו הודעה על "בשורות טובות לכלכלה". אבל מה הרגישו אנשי המחאה ברגעים ההם? זה המבחן (הכותרות בתקשורת היו: "חכו עם החגיגות", "המשבר רחוק מלהסתיים". מסתבר שמלאך רע לא תמיד עונה בעל כורחו (אמן)).

הייתי כותב ש"אבדה תקוותם" של מחוללי המחאה בעקבות הבשורות הטובות האלה, אבל זה ממש לא נכון. הם מיד הלכו על המהלך הבא שיגרום פה לענת-לב-אדלריות לחרוק שיניים. ומה הוא היה? הו, שורה של "סערות": הזעזוע מ"ההשתלחויות" ברמטכ"ל (מה קרה? אסור לבקר את צה"ל על היחס הפשרני שלו לסרבנים? זה לא שווה דיון עומק?). הזעזוע מחוק הגיוס (אני לא מבין: אחרי שבועות שבהם הורסים את ערך הרעות, פוגעים בצבא כמו שלא פגעו מעולם, פתאום הבעיה היא החרדים האלה שלא מתגייסים?). הזעזוע מהפגיעה בנערות באוטובוס (הפיד שלי מלא בטענות שהכול שם היה מתוזמן ומתוכנן, שהכול פיץ. האמת? לא קראתי, מפני שזו לא

1 החיים של ענת לביאדלר אמורים להיות יפים ושמחים. בשנים האחרונות היא מחברת רבי מכר שנמכרים בעשרות אלפי עותקים. היא מרצה מבוקשת, מעבירת סדנאות, כותבת טורים פופולריים.

אבל החיים של ענת לביאדלר קשים ומרים. ולא רק זה: הם חסרי תקווה. כן, עד כדי כך. ביום שלישי השבוע היא פרסמה מאמר ב"דיעות אחרונות" עם כותרת ובה שתי מילים: "אבדה תקוותנו". וכך היא כותבת: "שום דבר בטיפול הקבוע אצל השיננית לא אמור ממש להפחיד אותנו. אבל כשקראתי עזרה לפתע את ניקוי האבנית ודחפה ראש מודאג אל תוך פי, נדרכתי. מה היא גילתה שם? 'את חורקת שיניים. אבל זו לא רק את. כולם בזמן האחרון חורקים שיניים'. כמה ימים אחרי, חברתי הפסיכולוגית סיפרה שהודיעה למטופלים שהיא חייבת שבועיים חופש: 'כולם באים כל הזמן עם מצוקות וסטרים, ואני עובדת גם בשישי וגם בשבת. אני שחוקה'. כולם הם גם מי שנמצאים בטירוף של רכישת נדל"ן או מבררים לגבי מגורים מעבר לים, ואלה שבדקים כמה יפסידו אם ימשכו את כספי הפנסיה, ומי ששואלים את עצמם איפה יגורו הילדים שלהם ומי ישמור מרתף קטן לאמא ואבא. התחושה היא שאנשים מחשבים את קיצם לאחור, כי אבדה תקוותנו... כולנו עדיין בשלב ההלם. אבל גם לנו מגיע בקרוב איזה בכי משחרר, ועד אז יהיו ידיהם של מתקני השיניים ומתקני הנפש עמוסות לעייפה". פעם, כלומר לא מזמן, מיד אחרי הבחירות, הנטייה שלי הייתה ללעוג לאנשים שמדברים ככה. "אבדה תקוותנו"? נו באמת. היום אני מאמין להם. זה מה שהם מרגישים.

2 טוב, אני לא רוצה להישמע מפויס, כי אני ממש לא. הסיפור אינו הכותבת, אלא כל מי שגורם לה להרגיש ככה. יבוא יום ותקום פה ועדת חקירה, שתחקור את אלה שגרמו להמוני ישראלים עם חיים יפים בסך הכול - לפי כל הפרמטרים: בריאות, פרנסה, הצלחה, במדינה פורחת ומשגשגת בסך הכול - להרגיש חרדה אמיתית.

עליהם, על מחוללי הפסיכיוזה שמתרחשת כאן בימים אלה, אין לי שום חמלה. ובטח שאין לי שום רצון לפיוס איתם. אפילו לא לתפילה משותפת בכותל. הם אנשים רעים וחטאים, שהחליטו לפגוע לא רק בביטחון ישראל, בכלכלת ישראל, באחדות ישראל ובעוד כמה דברים טובים - אלא במה שאולי יותר חשוב מכל אלה: שפיות ישראל. אנחנו נכנסים בשעה טובה ומוצלחת לחודש אלול ולימי הרחמים והסליחות. אבל הרשו לי לרגע לקפוץ כמעט חודשיים קדימה, ממש אל רגע החיתום. בתפילת הושענא רבה היפה והמרגשת, אנחנו מבקשים ומתפללים על כל כך הרבה דברים. אבל יש בקשה אחת שתמיד נגעה לי ללב: "הושע נא נפש מבהלה". זאת בעצם בקשה על הכול. כי אם יש לך הכול, אבל הנפש שלך בבהלה, אז בעצם אין לך כלום. כלומר יש לך, אבל זה לא שווה כלום.

ואם יש משהו שמחוללי הכאוס בימים אלה מבינים - זה את זה. תזכרו תמיד את הבוקר שאחרי ההצבעה על צמצום עילת הסבירות. הסעיף הקטן והלא משמעותי הזה שנשא לפליטה מכל הרפורמה המשפטית הגדולה, אחרי שהימין התקפל לגמרי לצערנו ועצר את התיקון הכה נחוץ למערכת המשפט. תזכרו את העמודים השחורים שעטפו, בתשלום, את כל שערי העיתונים בישראל. הבוקר הזה שבו ראו כולם את מה שמזמן ידענו: יש פה ארגונים שמסכימים לשלם מיליונים כדי לעשות למדינה שלמה שחור בעיניים.

3 ואיך יודעים מי מחולל פה כאוס בצניניות ומי באמת מודאג מהמצב? איך מבחינים בין מסית למוסת? אגב, רק בשבת שעברה שמת לב לראשונה מה נאמר בפרשה על מי שמסית. זה שלא חוטא באופן אישי, אלא מנסה להחטיא כמה שיותר. הפסוק אומר: "לא תאבה לו". ורש"י מפרש כך, תקשיבו טוב: "לא תאבהנו, לפי שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך', את זה - לא תאבה". יש ממש איסור לאהוב אותו. ומוטב שלא ניכשל בלאהוב את מי שאסור לאהוב.

אז איך אפשר להבדיל בין מי שצריך לאהוב ולהרגיע ולנסות להבין וכמובן גם לענות ולהסביר, למי שבכוונה מייצר פה בצניניות את

*התמונה להמחשה בלבד

לחלומות אין מחיר

מלוקות

1.8 מיליון ₪

אבל סידרנו מחיר חלומי
לבית שלכם

הירוקה וצופרים

שמה את הטבע במרכז

☎ 9710*
הירוקה בעופרים

- דירות 4,5 חדרים 🏠
- לוקיישן מרכזי ומבוקש 📍
- נופים ומרחבי טבע 🌿
- היחידים באזור בפחות מ-2 מיליון 🏷️
- מפרט טכני עשיר ⭐
- איכות חיים בסטנדרט גבוה 🛠️
- חניית ירוקות לרכבים חשמליים ⚡
- פתרונות מימון 📈

החברה לפיתוח
מטה בנימין

רישיון להשפריץ

"אוקיי, אז קודם כול אנחנו מעריכים את זה שלא שיקרת בפרטים שלך, אמינות זה הכי חשוב", החמאתי לו. כשמגיע מגיע.

"אז זה בסדר שלא שירתי?"

"לא, למען האמת זו בושה וחרפה".

"למה איפה אתה היית בצבא?" הוא שאל.

"אתה יודע טוב מאוד שהייתי חונך בפנימייה צבאית".

"נו, אז גם אתה לא עשית צבא!" הוא הכריז, מבסוט מעצמו.

"פגיעה ברגשות של הפקיד לא תקדם אותך לרובה המים המיוחל", אמרתי בניסיון להסתיר את העלבון כמו גם את הגאווה על העקיצה המוצלחת, "אגב, אתה גם תצטרך לרכוש כספת".

"בשביל מה אני צריך כספת?"

"כדי לנעול שם את הרובה, אדון גאון. אתה לא רוצה שהוא יתגלגל חלילה לידיים של ילד, נכון?"

"אבל אני בעצמי ילד".

"או ווה, טוב שאתה מעדכן, שוב יישר כוח על הכנות. זה קריטי לנו לדעת", אמרתי, ומיד ניגשתי למלא את הפרט הקריטי במסמכים הייעודיים.

הילד חתם על הבקשה ואני נפניתי לבדיקות הרקע המדוברות. תחילה שוחחתי עם אחותו הקטנה שסיפרה שבכמה וכמה מקרים אחיה הגדול השפריץ עליה מים באמבטיה, ושפעם אחת אפילו ראתה אותו שופך כוס מים על השולחן. בטעות או בכוונה - היא לא ידעה להגיד.

אח שלו לעומת זאת היה הרבה יותר נחרץ. לטענתו מגיש הבקשה חמום מוח ונוטה להתפרצויות זעם. אין לדעת מה יעשה אם יהיה ברשותו נשק שובר שוויון. עדות משמעותית ללא ספק. מצד שני, באותה נשימה ביקש האח להוציא בעצמו רישיון לרובה מים כדי לייצר הרתעה נגדית, כך שיש מה לפקפק ביושר כוונותיו. מפה לשם הילד חזר אחרי שבוע שוב נוטף מים.

"אתם חייבים לתת לי להגן על עצמי, אי אפשר ככה יותר!" הוא התרעם.

"נושא גנטיקה שלי", שוב פתחתי בחום הגרמני המפורסם, "זו בעיה שלך שאתה מסתובב במקום כל כך מסוכן, אף אחד לא אמר לך לגור פה".

"אתם בחרתם שנגור פה!" הוא התעצבן, "לא שאלתם אותי בכלל".

"טוב, זו כבר סמנטיקה".

"מה זה אומר סמנטיקה?"

"זה אומר שאני מרגיש שאני מפסיד בוויכוח".

הבן שלי הרים ידיים והחליט לעשות מה שכל פורע חוק עושה כשהוא נדחק לפינה. הוא לקח בלונים מהמגירה של ימי ההולדת, מילא אותם מים ויצא לנקום בפורעים.

"בושה איך הם לוקחים את החוק לידיים", סיננה אשתי בעצב.

"האמת, מחבר'ה כמוהו אף פעם לא היו לי ציפיות", אישרתי, "הרי אפילו צבא הוא לא עשה".

הכול התחיל כשהבן הגדול שלי הגיע הביתה רטוב עד לשד עצמותיו ועצבני. מתברר שילדי השכונה התחילו מלחמת מים ספונטנית ותקפו ילדים תמימים שרק רצו להישאר יבשים. תחילה הוא ניגש לאמא שלו מתוך אמונה מוצדקת שהלב שלה רחום יותר משל אבא שלו הברלינאי.

"אני צריך רובה מים כדי להגן על עצמי", הוא ניגש ישר לעניין ונתן לבגדיו הרטובים להשלים את התמונה.

"לא כל כך מהר, אהוב שלי", ענתה היעקבינית, "להוציא רישיון לרובה מים זו פרוצדורה מסובכת. זה לא קורה ברגע. דבר עם אבא שלך".

הילד המאוכזב עשה דרכו אליו כמו יעקב אבינו בשעתו, מוכן למלחמה, תפילה ודורון. אבל מאחר שדורון לא היה אופציה מבחינה תקציבית, ותפילה היא משהו שעדיין לא לגמרי זורם לו, הוא הגיע מוכן בעיקר לעימות. ובצדק.

"אני צריך רובה מים ואני צריך אותו עכשיו", הוא אמר.

"לא כל כך מהר", עניתי לו במילים של אמא שלו רק בלי הקטע של ה"אהוב שלי" כדי שיוכזר שהיחסים בינינו ראוי שיישארו קורקטיים, "להוציא רישיון לרובה מים זו -".

"פרוצדורה, אמא כבר אמרה לי", הוא השלים, "מה זה אומר בכלל פרוצדורה?"

"פרוצדורה זה אומר שאתה תקבל בסוף מה שאתה רוצה, אבל לא לפני שתתחרט על היום שבו נולדת", הסברתי לו את נבכי הברוקרטיה הישראלית.

"טוב", הוא קיבל את זה יפה, "אז איך מתקדמים?"

"יפה. אז מה שאנחנו נצטרך לעשות זה דבר כזה", התחלתי לפרט, "אתה צריך להגיש בקשה רשמית ואז יש תקופת המתנה של שלושה חודשים שבה אנחנו נעשה עליך בדיקות רקע ונראה אם יש הצדקה לאחזקת רובה מים ברשותך".

"אבל אני צריך לנקום עכשיו!" הוא התעצבן.

"אתה לא עוזר לעצמך עם הגישה הזאת", רמזתי לו, "העצבים שלך זו בדיוק הסיבה שמסוכן לתת לאנשים רובה מים ככה במקום. אתה צריך קודם להירגע".

"אבל אבא, זה לא הוגן", הוא התרעם, "הילדים של השכנים קיבלו רובה מים מיד כשהם ביקשו".

"מה אתה משווה", החזרתי לו, "הילדים של השכנים אמריקאים, שם הכול הולך. זה אפילו מעוגן בחוקה שלהם".

"נו, אז בוא נהיה גם אנחנו כמו האמריקאים, מה הבעיה?"

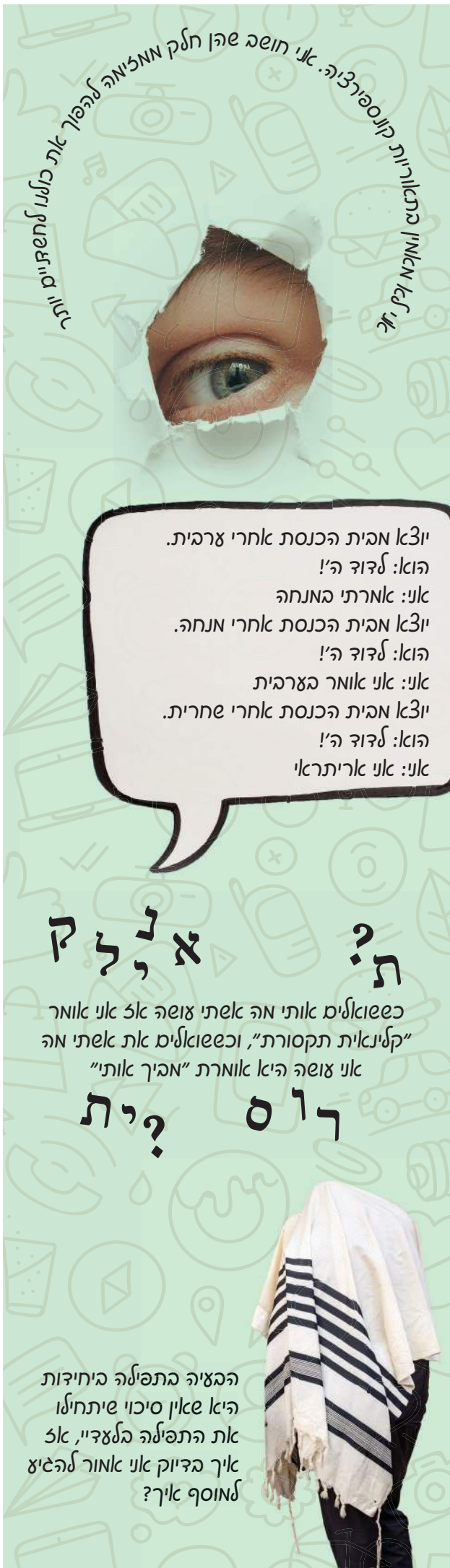
"ילד ביולוגי שלי", בחרתי להראות לו חיבה כמו שרק יקים יכולים, "לא סתם בתי הספר של האמריקאים רטובים עד העצם, חבל שאתה לא קורא חדשות".

"טוב", הוא נכנע, "אז מה צריך לעשות?"

"ככה. אנחנו נצטרך צילום תעודת זהות, תמונת פספורט ואישור על שירות צבאי או שירות לאומי".

"לא שירות צבא ולא בשירות לאומי", הוא ענה מיד.

"אתה לא עוזר לעצמך עם הגישה הזאת, רמזתי לו, 'העצבים שלך זו בדיוק הסיבה שמסוכן לתת לאנשים רובה מים ככה במקום. אתה צריך קודם להירגע'. 'אבל אבא, זה לא הוגן', הוא התרעם, 'הילדים של השכנים קיבלו רובה מים מיד כשהם ביקשו'. 'מה אתה משווה', החזרתי לו, 'הילדים של השכנים אמריקאים, שם הכול הולך. זה אפילו מעוגן בחוקה שלהם'".

אנחנו, אין כמו אנחנו
את הקצה של החלה בחומס

זם כזה חומס,
לא יס מקום לדגים?

מה זה, נגמר החומס?
מי הולך להביא עוד
קופסה מהמקרה?

כשהחומס אחלה כל המשפחה נהנית בשולחן השבת

בראש סרנו BORO

אחלה טעם מנצח

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

כיפת ברזל

במשך כמה דקות השבוע הרגשתי חופשי. לא האשימו אותי, לא הסתכלו עליי במבט עקום, אפילו לא תבעו ממני לגנות אף אחד

עמדתי כמה שניות וחייכתי שהרוח תעשה תשובה ותחזיר לי את הכיפה. אבל הרוח החליטה שרק היא רוחנית, אני סתם אחד שעושה רוח אז בשביל מה אני צריך כיפה. הבנתי שאם אין אני לי מי לי, החניתי את העגלה של הסופר בצד והלכתי לחפש את הכיפה בגינה המגודרת, בבחינת כשושנה בין החוחים כן כיפתי בין השיחים. קצת חששתי שמיישהו יראה אותי מטפס על הגדר ויצעק עליי, אבל אז נזכרתי שאין לי כיפה על הראש, אף אחד לא יכול לבוא אליי בתלונות. אז זחלתי בין העלים, התפלשתי בבון, נדקרתי מהקוצים, אבל את הכיפה לא מצאתי.

היא פשוט לא הייתה שם. כאן אולי צריך להסביר משהו לציבור הנשים באשר הוא: בניגוד למה שאומרים הפרוגרסיבים, גברים ונשים זה לא אותו דבר. גבר דתי חייב כיפה, לא כמו אישה דתית שיכולה לאלתר לעצמה על הראש חתיכת בד ורגע אחר כך זה הופך לשיא האופנה. אישה מכסה את הראש כדי שלא יראו שיער, גבר מכסה את הראש כדי שלא יראו קרחת. לגבר אסור ללכת ארבע אמות בלי כיפה, אישה בכלל לאן יש לה ללכת. סתם, סתם, נו. הורדתי את הכיפה, אני כבר לא שוביניסט.

לא עגלה ריקה

לאט לאט חדרה ההכרה: אני חופשי. כלומר מבפנים אני עדיין אותו דוס חשוך, אבל מבחוץ אף אחד לא יודע את זה. אני יכול להסתובב בחופשיות ואף אחד לא יסתכל עליי במבט עקום. לא יאשימו אותי בהדרת נשים. לא יתבעו ממני הסברים על התנהגות נלווה של נהגי אוטובוסים. לא יגידו שאני טפיל ומשתמט. לא ידרשו ממני לגנות כל אמירה של מיישהו עם זקן. לא יצעקו עליי שאני רצחתי את רבין. לא ישאלו בפליאה איך יכול להיות שאני לא מעריץ את בנט, מנדלבליט, אלשיך, הרי לשלושתם יש כיפה. לא יכתבו שבגללי המדינה נשרפת. לא יגידו שאני קיצוני, פשרן, פלגן, סרבן, שאני צריך לוותר, שדווקא ממני מצפים ליותר.

אין לי כיפה על הראש. מי בכלל יכול עליי. בדיוק כשהתחלתי לדחוף את העגלה במעלה החניון הגיע מולי איזה קיצוני אחד עם כיפה. "תסתכל לאן אתה הולך", נזפתי בו, "אולי אין לי כיפה, אבל לידיעתך - אני לא עגלה ריקה!" "לא אמרתי את זה", הוא הצביע על העגלה הגדושה שדחפתי. "מתחכם, מה?" אמרתי לו, "אתה חושב שבגלל שאין לי כיפה אתה יכול להתנשא עליי?"

"בכלל לא הסתכלתי אם יש או אין לך כיפה", הוא מלמל. כנראה הקרחת סנוורה אותו. פרקתי את המצרכים וחזרתי לקשור את העגלה למקומה כי אין לי כיפה, אני לא מאלה שמשאירים את העגלה זרוקה באמצע החניון כי הם חושבים שהכול מגיע להם. וחוף מזה רצייתי בחזרה את החמישה שקלים שהכנסתי.

ליד העגלות עמד אברך אחד ופשפש בכיסיו. מתוך אינסטינקט שאלתי אותו אם הוא רוצה את העגלה שלי תמורת חמישה שקלים.

"יש לי רק מטבע של עשר", הוא אמר במבוכה. "קח", נתתי לו את העגלה, "שים בהזדמנות חמישה שקלים בצדקה".

הוא פתח עליי עיניים נדהמות. בטח בשולחן השבת הוא יספר בהתרגשות על החילוני המסתורי שביקש ממנו לתת צדקה, מה שמוכיח שבכל אחד, אפילו הכופר ביותר, יש ניצוץ יהודי. חשוב מאוד לזכור את זה במיוחד עכשיו, בחודש אלול. אפילו הדגים שבים רועדים באלול. אם כי אני מתחיל לחשוב שאולי הם פשוט פוחדים שתעוף להם הכיפה. ●

מבפנים אני עדיין אותו דוס חשוך, אבל מבחוץ אף אחד לא יודע את זה. אילוסטרציה

בניגוד למה שאומרים הפרוגרסיבים, גברים ונשים זה לא אותו דבר. אישה מכסה את הראש כדי שלא יראו שיער, גבר מכסה את הראש כדי שלא יראו קרחת. לגבר אסור ללכת ארבע אמות בלי כיפה, אישה בכלל לאן יש לה ללכת. סתם, סתם, נו. הורדתי את הכיפה, אני כבר לא שוביניסט

השבוע הורדתי את הכיפה.

לפני שאסביר למה ואיך זה קרה, בואו נדבר קצת על המושג החמקמק הזה שנקרא "כיסוי ראש".

קחו לדוגמה בחורה דתית שזה עתה התחתנה. עוד בהיותה אולפניסטית מתלהבת היא הייתה נעמדת מדי פעם מול המראה ומודדת כל מיני כיסויי ראש, סתם כדי לראות אם הצבעים מתאימים לעיניים, לגרביים ולבל"חיות הקשה שהייתה לה באותה תקופה. באיזשהו שלב בחיים היא באמת התארסה, ומאותו רגע החיים שלה התחלקו לשניים - חצי מהזמן הוקדש להכנות לחתונה, החצי השני לבחירת כיסויי ראש: שביסים, מטפחות, כובעים, צעיפים, מצנפות, סודרים, שכמיות, קסדות, ועוד כל מיני אביזרים שאני לא לגמרי סגור איך קוראים להם.

אבל כל זה לא עוזר לה למחרת החתונה, כשהיא מנסה לכרוך על ראשה את הבובו. למה נקרא שמו בובו, משום שמדי דקה בערך היא אומרת לבעלה הטרי: "בוא, בוא, תחזיק לי פה רגע את הקצה של השאל". בן הזוג אוהב אותה אהבת נפש (הוא הרי התחתן איתה רק לפני כמה שעות), אבל אף אחד לא הכין אותו לכך שרגע אחרי החתונה הוא יצטרך להפוך לחסיד בובוב. אמרו לו שהוא צריך להיות כרוך אחרי אשתו, לא סיפרו לו שהוא יצטרך לכרוך סביבה את הרצועות המפחידות האלה שהן כמו מערכות בחירות בישראל - גם כשנדמה לך שסיימת, תמיד מתגלה שיש בדרך עוד סיבוב.

"נשמה, אנחנו מאחרים לשבע ברכות שלנו", הוא לוחש לה. "שנייה, אני כבר מסיימת", היא אומרת, ובאמת שנייה אחר כך מגדל בבל שעל ראשה קורס והיא מתחילה לגלגל הכול מהתחלה כאילו לא היו הדברים מעולם. בכל שבת חתן מתרחש האירוע הקבוע, כאשר עם כניסת השבת מתקבצת המשפחה המורחבת להדלקת נרות, וכולם מחפשים בנרות את הזוג המאושר. "איפה החתן והכלה?" שואלת החמות.

"מתארגנת", עונה אם הכלה, וכולם מבינים ששניהם מתעכבים בגלל השאבעס. כלומר השבים.

עם השנים הבחורה מתמקצעת, וגם הבעל מתרגל לתפקידו המובהק בעולם - להביא לאשתו את ערימת המטפחות החדשות שלה, לאחוז את החבל בשני קצותיו ולא להעיר הערות במהלך השעתיים שבהן היא מתלבטת האם לקשור את הסרח השמאלי בצורה רפואה מעל האוזן הימנית, או לתת לו ליפול בנזף-שלאנט על המצח ולהעיף אותו אחורה בכל פעם שהוא מופיע לה מול העיניים. את הבעל, זאת אומרת.

כבר לא שוביניסט

בשביל גברים, כיסוי ראש זה עניין הרבה יותר פשוט. אנחנו לא עומדים שעות מול המראה כדי להתאים את הכיפה לעגילים. אצלנו הכיסוי כל הזמן על הראש, מחובר היטב באמצעות שתי סיכות, עד שמגיעים לגיל שבו עדיין אפשר להדק את הכיפה לסיכות, אבל את הסיכות עצמן כבר אין לאן לחבר.

זה בדיוק מה שקרה לי השבוע.

עשיתי קניות בסופרמרקט, ואיך שיצאתי באה רוח והעיפה לי את הכיפה מהראש. זה לא מאוד נדיר שהרוח האנטישמית מנסה להוריד ממני את הסמל היהודי המובהק שלי, מה שמאלץ אותי לשים יד על הכיפה ולשחק עם הרוח "ידיים למעלה, על הראש". רק שהפעם הרוח לא הסתפקה בהשמטה קלה של הכיפה, כמו שכל מיני אנשים שמתעצבנים עליי רוצים לעשות לי ("אתה דתי אתה? תוריד את הכיפה מהראש!"), אלא העיפה אותה כמו פריזבי אווירודינמי אל השיחים הקוצניים של גינה מגודרת שהייתה שם.

מדבר יהודה
• صحراء יהودا •
Yehuda desert

הכל צפוי והרשות בונה

הרשות הפלסטינית מצפצפת על מדינת ישראל ועל ההסכמים
ובונה עיר ענקית שתהפוך את מזרח גוש עציון למובלעת מבודדת.

**מועצת גוש עציון קוראת לממשלת ישראל,
עצרו עכשיו את הבנייה הלא חוקית
בשמורה ההסכמית במדבר יהודה**

סכנה להתיישבות   אובדן משילות   השחתת אוצרות טבע

אתם הורים נפלאים

החופשה הארוכה מדי וחוסר ההתאמה שלה לימי העבודה של ההורים מציפים אותנו בייסורי מצפון כלפי הילדים. בואו נעצור רגע ונביט על עצמנו במבט חומל יותר, הרי אנחנו באמת עושים בשבילם את המיטב

שקשה להם לבלות עם הילדים, על העובדה שהם לחוצים. מה קרה? הבאתם את הילדים האלה לעולם, לא? אז עכשיו תתמודדו! המילים האלה פוצעות, אבל הן לא המקור לתסכול. האמת היא שזה בא מבפנים.

המחשבה על הילדים שבבית, מתי הם קמו ומה הם אכלו ומה יעשו היום, וחבל על עוד יום שהיה אפשר להיות בו יחד והתפספס, היא תחושת החמצה שמגיעה ממקום עמוק. עמוק יותר מהעצבים על הטלפונים עם המריבות שמרעידות את כל המשרד, עמוק יותר מכאב הראש של איך דואגים לשקט בשעתיים הקרובות. חד וחלק, היינו מעדיפים להיות איתם יחד. היינו רוצים שלא להעביר אותם מקייטנה רשמית של העירייה לקייטנת נערות ומשם לקייטנת ילדות ואז לבקש (שוב) מסבא וסבתא הנהדרים לשמור עליהם קצת. היינו מעדיפים לעבור עם הגדולים יותר את התקופה הזאת בנוכחות מלאה. כי זה כל כך חשוב לגידול נכון שלהם. אין תחליף לשיחה ספונטנית בארוחת הצהריים (שהיא בעצם ארוחת הבוקר של המתבגרים), ובה נידונים עניינים חברתיים או ערכיים או סתם ענייני יום יום.

אז בואו נדבר רגע על הפיל שבחדר. פיל נקיפות המצפון. כי אם יש משהו שלדור ההורים שלנו לא היה, או שהוא הוסווה היטב, הוא חרטות. הם גידלו אותנו כפי שיכלו, לפי מה שידעו, בהתאם למה שהיה, גם תקציבית וגם ערכית. אנחנו מנסים להיות מעורבים יותר, לא לפספס, לפלס דרך בעולם מורכב יותר עם ילדים רגישים יותר. אנחנו חיים בעידן שלא מוותר על הילדים שבועטים או מתקשים, משתדלים להיות קשובים ומכילים, ולקדם אותם נפשית ורגשית ולימודית. זה נהדר, כי כך בונים עולם טוב יותר שיש בו מקום לכל מי שפעם היה עף מהר מאוד מהמסלול, ואז היה עושה בעצמו ולבד את הדרך חזרה, חבוט וחבול, אם בכלל.

אבל הדרך שלנו, ההורים של היום, רצופת מכשולים וסימני שאלה ואנחנו נדרשים להרבה הכוונה והנחיה והדרכה ולחשב מסלול מחדש, ועל הדרך אנחנו מאבדים את הביטחון העצמי בתפקיד שלנו ובסמכות שלנו ובכך שמה שאנחנו עושים הוא טוב ונכון. בדיוק כך איבדנו גם את ההבנה הבסיסית שאנחנו בעצמנו בני אדם עם מגבלות ואילוצים ושאיננו יכולים לעשות הכול כל הזמן. נעלמה מאיתנו התובנה הכל כך פשוטה שאנחנו עובדים למען פרנסתו ורווחתו של הבית ושנחנו עושים כמיטב יכולתנו. והמיטב הזה הוא רב. באמת רב.

המבט על עצמנו חייב להיות חומל. הרי אי אפשר להתפטר מהעבודה בכל שנה בקיץ ואז להתחיל מחדש, וכמה שאנחנו אוהבים את הילדים שלנו, מי שייצר את התקלה הזאת שנקראת פערים בימי חופשה הוא לא אנחנו. ומה שנשאר לנו, עד שיכוננו קצת את החופש הארוך מדי של הילדים וירחיבו את ימי החופשה הקצרים מדי של ההורים, זה לנשום עמוק ולהביט על עצמנו בעין טובה, כי רק מהמקום הזה אפשר להמשיך בשמחה. ולא, אני לא רוצה לחכות שכל זה יעבור, כלומר שהילדים יגדלו, אני רוצה ללמוד לשמוח במה שיש כאן ועכשיו. כי אין כמו ילדים מבלגנים, מעוצבנים, משועממים, ששופכים מיץ ומשאירים מטבח הפוך. כן, ככה נראה שפע. גם עליו אני אומרת תודה. רק תזכירו לי את זה יום יום בשבועיים הקרובים. ●

חד וחלק, היינו מעדיפים להיות איתם יחד. היינו רוצים שלא להעביר אותם מקייטנה רשמית של העירייה לקייטנת נערות ומשם לקייטנת ילדות ואז לבקש (שוב) מסבא וסבתא הנהדרים לשמור עליהם קצת. היינו מעדיפים לעבור עם הגדולים יותר את התקופה הזאת בנוכחות מלאה. כי זה כל כך חשוב לגידול נכון שלהם

בדמי ימיו של חודש אוגוסט, בעוד בוקר שכרע תחת עומס החום ואחרי כמה ימי עבודה קשוחים בבית, שבהם רגל אחת הייתה בעבודה ורגל שנייה ניסתה להטות אוזן לילדים, הבנתי שהמתיחה כבר בלתי אפשרית. הפנמתי ששפגט הוא כבר לא תרגיל שמתאים לכושר שלי, ואם כך מוטב שאצא לכתוב בבית קפה בעיר.

בית קפה לודאי בצוהרי קיץ (תופעה חדשה יחסית, עד לפני שנה לא היו כאן בתי קפה) מארח את הטכנאי שהגיע כדי להנשים את המזגן שהפסיק לפעול, את השף שהתיישב באזור הסועדים כדי לשתות משהו ולנוח, מברך בחיך זוגות שהגיעו לכאן כדי לקבל כמה דקות הפסקה מהבית ההומה ולהיזכר איך קוראים להם, וגם אמא שנשלפה ישר מהעבודה והתיישבה עם שני ילדיה לאכול צהריים מפנקים ומהירים. כך, בתוך חצי שעה, היא תרוויח מתן תשומת לב לילדים, פלוס אוורור מהמסכים ועל הדרך תספק להם מזון, כי צריך לאכול.

האמא שנחתה מהעבודה מאופרת ומטופחת, אבל העצבים שלה מספרים שאוגוסט. לפסטה לקח יותר מדי זמן להגיע (גערה במלצרית "מה נסגר איתכם?"), הצידוד לא הספיק ("תגידו, אפשר לקבל פה עוד צלחת נקיה?"), הילד לא סיים את המנה שלו ("אתה תישאר פה לבד עד שתסיים"), הג'אגלינג ניכר מכל גים בפניה, במילותיה ובמבטם שהחלפנו ("אוף, אני צריכה לחזור לעבודה. לא נספיק"). בסוף, אחרי שהבן הצעיר ביקש לקינוח עוגת גבינה, אבל אם אפשר בלי גבינה, ואחראית המשמרת המאוד סבלנית (איפה הילדים שלך באוגוסט, גיברת?) הסבירה לילד החמוד שהוא יכול לפתוח סטארט אפ על שמו - עוגת גבינה ללא גבינה, אבל עד אז אולי כדאי לו לטעום את קראסון השוקולד המטריף, היה נראה שהאירוע נגמר בשלום. "ילדים, איך היה? נהניתם?" שאלה האם כשהיא מעיפה מבט בשעון. התשובות היו רפות, לא נרשמה התלהבות, אבל היעד הושג. אכלו צהריים, חוזרים הביתה, היא לעבודה. בינגו.

אם הייתי קצת יותר חסרת בושה, הייתי ניגשת אל האם העובדת-אובדת הזאת ולוחשת "כל הכבוד". כן, כבוד. לא פשוט להחזיק הכול ביחד. בשינויים קלים מאוד יכולתי להיות היא. עברנו כבר חצי מחודש אוגוסט, חודש המתקרא על שמו של קיסר נערץ וחרוץ ובעל חוש הומור אבל גם דיקטטור אמיתי, לא דיקטטור בכאילו של מחאה. בעוד שבועיים חוזרים ללימודים וזה אומר שהגענו לתקופה הכי סוערת בחופש. לא רק כי כלו כל המסגרות, אלא בעיקר כי פקעה סבלנותם של הילדים שנמצאים יותר מדי זמן בחופש, וכבר רק מטפסים על הקירות וזה על זה או עלינו. וגם, בל נשכח, אנחנו ההורים, ובואו רגע ניישר קו על זה, בעיקר האימהות, לא יכולות להיות כל הזמן בכל הזירות ובמאה אחוז שלנו, גם לא בשמונים אחוז. טוב נו, על מי אנחנו עובדות, אפילו לא חמישים.

ימי החופשה שהמשק מקציב להורים עובדים לא מדגדים את אלה של הילדים. בפער האדיר הזה, בבור הזה, נופלים הרבה מאוד חלומות וציפיות של איך הקיץ ייראה, וערימה אדירה של נקיפות מצפון הולכת ומתגבהת וקוברת תחתיה את כל הרצונות הטובים, תחושת המסוגלות והנחת.

דור ההורים החדש

נהיה קצת מקובל לרדת על ההורים העובדים בקיץ. על כך

גירפסת

דירה ב'קדם' שיש בה גם גינה וגם מרפסת!

קדם כל גירפסת נהדרת!

הצטרפו לעשרות המשפחות שכבר נהנות מגירפסות מפנקות ומאיכות חיים בשכונה החדשה באבני חפץ שהפכה לסיפור הצלחה ביהודה ושומרון

- דירות מרפסת וגינה המאפשרות פונקציונאליות ביום יום
- דירות גן אחרונות למזדרזים לרכוש
- מיקום מצוין במרכז הארץ - רק 15 דקות מכביש 6

שלב ד'
הבניה בעיצומה!
החל מ-
1,490,000 ש"ח
בלבד!

עכשיו במבצע
ל-10 הראשונים
20% בחתימת החוזה
והיתרה באכלוס

הריזהב

הפרוייקט בליווי
בנקאי של בנק לאומי

לפרטים נוספים, צרו קשר:

076-5992850

חפשו בגוגל: קדם הרי זהב

"יש כאן חבורה שחלמה
ושינתה את ההיסטוריה".
חברי מטה חומש תחילה.
מימין לשמאל: למעלה: בעז
העצני, שבתאי שירן, יוסי דגן,
בני גל, מוסא כהן ועקיבא
סמוטריץ'. למטה: איציק שדמי
ובני קצובר

פורצי הדרך

איך צבעו את הבריקה בכתום, מי הוא זוכה
פרס נובל שהצטרף לעליות, היכן התקיימו
ישיבות המטה הסודיות ואיזו מוזיקה
הושמעה למאזינים מהשב"כ? במפגש חגיגי
על אדמת חומש נזכרים מייסדי מטה 'חומש
תחילה' בתחילת הדרך של מאבק בהובלתם
שסחף אחריו רבבות יהודים, ומתרגשים לראות
לנגד עיניהם את החלום שמתגשם
יוסף ארנפלד // צילום: אלעזר ריגר

"לא ביקשנו רשות מהצבא, כי אנחנו לא מוכנים לקבל את העיקרון שאסור ליהודים להגיע לכאן". עלייה לחומש

פעילות המטה החלה ביום השנה הראשון לגירוש. "היה ויכוח כיצד לציין אותו", מתאר יוסי דגן. "אנחנו המגורשים רצינו לציין אותו בסימן חזרה. ההנהגה דאז רצתה לציין אותו בסדרת סרטי זיכרון". באותה נקודת זמן נוצר החיבור בין משפחות המגורשים, 'מגיני ארץ', מטה צפון, תנועת קוממיות ועוד - שהפכו למטה 'חומש תחילה'.

ליושב ראש המטה נבחר איציק שדמי. "לא היו בחירות, זאת הייתה מנהיגות טבעית", מסכימים כולם. בני קצובר מזכיר את עברו הביטחוני העשיר של שדמי, סגן אלוף במילואים. "בכפר מימון הבנתי שאי אפשר לעצור את מי שהולך. לכן, כשהתחלנו את העליות לחומש, דחפתי לכך שעולים ברגל בצירים רבים", מתאר שדמי. "ההנחיה, שהייתה פקודת מבצע צבאית לכל דבר, הייתה שאם מישהו מגיע לעצור את הצועדים, הם פשוט הולכים הצידה וממשיכים ללכת. ברגע שיש 50 צועדים ורק ארבעה שמנסים לעצור אותם, זה בלתי אפשרי. בוודאי אם יש 30 אלף איש. זה היה הרצינו של הוויכוח את אופי העליות לחומש".

"נו, אז נשב בכלא"

העלייה ההמונית הראשונה לחומש התקיימה בנר רביעי של חנוכה תשס"ז, כשנה ושלושה חודשים אחרי הגירוש. "הייתה קבוצה נוספת שביקשה לעלות וביקשה מהצבא אישור. גם אנחנו הגשנו בקשה - ליום אחר", מספר בעז העצני. "הצבא הכתיב לנו את היום, שלא התאים לנו, וכן אישור שלושה אוטובוסים, שאותם נאכלס על פי שיקול דעתנו. דפקנו בדלת כדי להיות מנומסים, אבל כמוכן לא התכוונו לקבל את זה כסוף פסוק. הגענו ביום שרצינו עם כאלפיים איש. היה לנו בראש את המנגנון המפלצתי של צבא הגירוש שחששנו שיעמוד מולנו, אבל הוא כבר פוזר. נתקלנו במשטרה הרגילה ובצבא הרגיל".

ההחלטה הגורפת הייתה לעדכן את הצבא לקראת העליות, אך לא לבקש ממנו אישור. בני גל מתאר כי זה היה נושא חשוב שנידון כבר בישיבה הראשונה,

כי הם היו מאוכזבים ממועצת יש"ע, מחדד איציק שדמי. "היינו בגירוש כשמועצת יש"ע ניהלה את המאבק וזה היה קטסטרופה. אמרנו: כך אי אפשר לעשות". מוסא כהן מציין כי כבר בכפר מימון היו מי שהבינו שצריך משהו אחר, ופעלו מאוחר יותר ברוח זו: "תקופה קצרה אחרי הגירוש שלחנו את יהודה אקשטיין עם רכב לחומש. לא ידענו על ההתארגנויות האחרות. מבחינתו, הוא שם את הדגל על הירח".

בני קצובר טוען כי הוא אינו נמנה על מאוכזבי מועצת יש"ע, ומסביר: "מלכתחילה לא היו לי מהם ציפיות. לכן בגירוש הלכתי לחומש ולא לגוש קטיף. אני מכיר אותם, הם לא ייאבקו. המאבק הזה נועד להמשיך את המאבק שנתנו כאן בחומש. זה נתן רוח וכוח לייצר פעילות". "הרעיון היה ליצור שיח חדש של התיישבות, מאבק וחלום בעם ישראל", מתמצת בני גל. "חומש הייתה הטריגר לשינוי התודעתי הזה. אחד האנשים שדחפו אותנו היה חבר הכנסת דאז אריה אלדד, שגילה לנו שאולמרט מתכנן את תוכנית ההתכנסות. הוא אמר שאנחנו כמגורשים הכוח היחיד שיכול להוביל מאבק ציבורי. 'תאסוף את החברה' ותתחילו להתארגן, הוא דרש בהחלטיות. אז נפלה אצלי התובנה שמאז שעליתי לגור בחומש, שנתיים לפני הגירוש, הקב"ה נתן לי שליחות חיים. זה אירוע שאי אפשר להתעלם ממנו".

בני גל: "אחד הדברים הכי מיוחדים במטה חומש תחילה באותה שנה היה החוויה שכולם ביחד, בלי אינטריגות. כל אחד נותן את מה שהוא יודע בצורה הכי טובה. לוגיסטיקה, תקשורת, ביטחון, פוליטיקה וכדומה. כולם חיילים, כולם מפקדים, כולם בשטח"

הסמכות של נוכחות יהודית בארץ ישראל. רצינו להעביר את הכדור לצד השני של המגרש, לא רק להפסיק לדבר על התכנסות ועקירה נוספת, אלא לדבר על חזרה ליישובים שנעקרו ולבנות עמוד שדרה לוחם שמוכן להתעמת על כך".

לרעיון שהיה נראה בזמנו תלוש מהמציאות - לחזור לחומש - חברו כמה יוזמות עצמאיות שבמשך הזמן השתלבו והפכו למטה 'חומש תחילה'. אחרי הגירוש הייתה מבוכה גדולה וחוסר אמון בהנהגת ההתיישבות. אל הוואקום הזה נכנסו כמה גופים חדשים. "אנשים לא ידעו זה על זה, רק כשהתחילו לדבר - הבינו שהאסימון נפל לכולם בבת אחת", מציין מוסא כהן. "כבר בגירוש עצמו נוצרו מטרות מקומיים, דרכם העבירו את המסר", מסביר שבתאי שירן, "מטה צפון הוא רק דוגמה אחת". בני גל מתאר כי בחודשים הראשונים אחרי הגירוש היו לא מעט מחשבות מה עושים. "ואז פתאום התחלתי לשמוע עוד ועוד סיפורים על אנשים שהצליחו לעקוף את המחסומים ולהגיע לחומש, עד שהורידו אותם מההר".

"נמלחמת לבנון השנייה ישבתי בבית והתחלתי לחשוב: למה שלא נחזור לצפון השומרון?" משחזר בעז העצני, "הרי זה לא עזה. הכול פתוח. הייתה אז פגישה אצל אדי להבי במושב כינרת. הגיע גדי אשל ואמרנו זה לזה שצריך לחזור לחומש ושאנחנו התחלנו ליצור קשר עם חברים נוספים, בחרנו אנשים מהימנים ונוצרה חבורת 'מגיני ארץ'. ישבנו להחליט מאיזה מארבעת היישובים בצפון השומרון להתחיל, והגענו למסקנה: חומש. מה שהכריע היה גם הקרבה וגם החשיבות האסטרטגית של המקום מבחינה לאומית-ביטחונית. עשינו סיור מקדים, היו כאן ערבים שעשו פיקניקים. משם התחלנו סדרה של פגישות ודיונים איך ומתי נעלה לחומש".

מטה 'חומש תחילה' ריכז אליו פעילים שביקשו להציב אלטרנטיבה לקו המאבק של מועצת יש"ע במהלך הגירוש. "מועצת יש"ע הייתה מרוסקת, בלי אמון, והיה צריך להמציא את הגלגל", מזכיר העצני. "היו כל מיני גופים שבאו עם מוטיבציה לעשות משהו,

אתה זוכר את הוויכוחים האם כותבים חומש עם וי"ו או בלי?" שואל עקיבא סמוטריץ' את שבתאי שירן בעודם מטפסים אל מגדל המים המיתולוגי של חומש. צביעתו בכתום של מגדל המים ביישוב החרב עם הכיתוב "חמש תחילה", שהעסיקה בזמנו את השניים, הפכה אותו לסמל המאבק לביטול חוק ההתנתקות וחזרה למרחבי צפון השומרון, שהחל לפני כ-17 שנה. ביטול חוק ההתנתקות, שהפך לאחרונה לאות כתובה בספר החוקים, הוא הזדמנות ראויה למפגש איחוד היסטורי של חברי מטה 'חומש תחילה', שיזמה מערכת 'בשבע' בסיוע המועצה האזורית שומרון.

ניכר כי החברים שמחים מאוד לפגוש זה את זה. כבר בדרך לחומש הזיכרונות וסיפורי הנוסטלגיה נשפכים כמים. לאחר צילומים משותפים על רקע מגדל המים והבסיס הצבאי שהוקם לצידו, יורדת החבורה להתרשם מבית המדרש החדש והממוזג של הישיבה בחומש. בשביל רובם

זהו הביקור הראשון במקום מאז הסדרתו וההתרגשות ניכרת באוויר. תלמידי הישיבה, מצידם, מביעים את הערכתם לחבורה.

המפגש מהווה נקודת ציון היסטורית מיוחדת. קרוב ל-17 שנות מאבק החלו לשאת פירות, עם החלטת הכנסת על ביטול חוק ההתנתקות בצפון השומרון ואישור נוכחותה של ישיבת חומש במקום. זה הזמן לערוך היכרות עם אנשי מטה 'חומש תחילה' שהתקבצו ובאו, ולנסות להבין בעזרתם כיצד הכול התחיל. משתתפי המפגש הם: סא"ל איציק שדמי, יושב ראש המטה ויושב ראש ועד מתיישבי בנימין; בני קצובר, מראשי גוש אמונים ויושב ראש ועד מתיישבי שומרון; יוסי דגן, ראש מועצת שומרון ומגורש משא-נור; עקיבא סמוטריץ', תושב שבי שומרון ומגורש משא-נור; בני גל, מראשי גרעין חומש המקורי ומי שהיה מנהלה הראשון של ישיבת חומש המתחדשת; שבתאי שירן מראשי 'מטה צפון'; מוסא כהן, יושב ראש תנועת קוממיות; ובעז העצני, יושב ראש 'מגיני ארץ'. עוד רבים וטובים נטלו חלק במטה, אולם נבצר מהם להשתתף במפגש. עם זאת, שאר החברים פרגנו להם מכל הלב ושמותיהם עוד יוזכרו.

מתוך הרגל של ישיבות המטה בעבר, הם מבקשים זה מזה בהלצה להשאיר את הטלפונים הסלולריים בכניסה, מחשש להאזנות. "הם היו יכולים להרוס לנו את המבצע עוד לפני שהתחלנו", מסביר בני קצובר. יוסי דגן מוסיף: "אני לא יודע אם זה עבד, אבל מה שבטוח שימ"ר ש"י והשב"כ העשירו את הידיעות שלהם במוזיקה קלאסית, בהתאם לטעם של בעז העצני". והעצני תוהה: "למה שניהנה לבד?!"

אלטרנטיבה לקו של מועצת יש"ע

"יש כאן חבורה שחלמה ושינתה את ההיסטוריה", מפרגן יוסי דגן. "זה התחיל ביום השנה הראשון לגירוש. האמירה הייתה שלכפר עציון לקח 19 שנה כדי לחזור, אנחנו רוצים שייקח פחות. ברוך ה', אכן לקח קצת פחות. פרט לעניין של בניין חומש בחומר, ראינו ערך של בניין חומש ברוח. לשנות את התודעה של הציבור. קודם כול בסוגיית

ללמוד משחק בתיאטרון אספקלריא (ע"ר)

ולצאת עם תואר בהוראה

בואו לשלב לימודים מקצועיים עם מיטב אנשי ונשות המקצוע בתחומי הבמה, הכוללים:
משחק, תנועה, מחול, בימוי, הפקה ועוד.
לצד לימודים עיוניים ומקוונים בספרות, היסטוריה ויהדות
בדגש על שילוב דרכי ההוראה של התיאטרון
בתוך חומרי הלימוד לתואר ראשון (B.Ed.) בחינוך

תהילה אזולאי שאול
יוצרת תיאטרון,
מחזאית
ושחקנית

צביה מרגליות
מחזאית,
משוררת, ואמנית
ספוקן וורד

ד"ר רחל עופר
מרצה לספרות
וחוקרת ספרות
עברית מודרנית

אפרת נחמה
כוריאוגרפית,
משוררת
ואמנית פרפורמנס,
מרצה לתנועה

רוני נגר
שחקנית יוצרת
מורה לתיאטרון

בשמת חזן
במאית, סופרת,
יזמית תרבות
ומנחת בתי מדרש

עדילי ליברמן
שחקנית, יוצרת,
מרצה
לאימפרוביזציה

מרכזת התוכנית:
רחל מימון שוראך
יוצרת תיאטרון,
דוקטורנטית
וחוקרת תיאטרון נשי

הלימודים יתקיימו בירושלים | תוכנית נפרדת לנשים ולגברים
תינתן אפשרות לשילוב קורסי השלמה ללימודי המשך בפסיכודרמה, ללא עלות נוספת

הרצוג. לדעת. לחנך.

להרשמה: 077-9915237 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

יוסי דגן, ראש מועצת שומרון:
"פרט לעניין של בניין חומש בחומה, ראינו ערך של בניין חומש ברוח. לשנות את התודעה של הציבור. קודם כול בסוגיית הסמכות של נוכחות יהודית בארץ ישראל. רצינו להעביר את הכדור לצד השני של המגרש, לא רק להפסיק לדבר על התכנסות אלא לדבר על חזרה ליישובים שנעקרו ולבנות עמוד שדרה לוחם שמוכן להתעמת על כך"

גם תורמים, כמו משפחת בן דוד, ששמו כסף על כמה ילדים חמודים שיש להם חלום. יעקב נאמן נתן 50 אלף שקלים, וכך גם אנשים נוספים השקיעו סכומים נכבדים בחלומות ובמאבק מול הממשלה. "גם להם בער וכאב הגירוש, ומטה חומש היה הכתובת שלהם להוציא את זה החוצה", מאבחן מוסא כהן. "אחד הדברים ששברו את המערכת זה שהיו מפנים פעילים מחומש, זורקים אותם בכל מיני פינות נידחות, אבל בתוך זמן קצר הם היו חוזרים" מספר בעז העצני. "הייתה מערכת שלא מתעייפת מול המערכת הצבאית שעובדת במשמרות. זה התיש אותם. כשהיינו כאן היה מתחיל משא ומתן עם הצבא על להעלות אוכל. פתאום היו מגיעים שני ג'פים משום מקום ומורידים כמויות של אוכל. לא חולפות כמה דקות והגיעו עוד רכבים עם ג'ריקנים של מים. לפני כל עלייה החברה הלכו לחוגי בית ולמוסדות חינוך כדי לגייס אנשים ותרומות. כל עלייה כזאת עלתה מינימום 200 אלף שקלים על פרסום ואוטובוסים. הרציונל היה להפוך את החזרה לחומש ושאר נור ממושהו הזוי לנושא שנוי במחלוקת, ומשם למשהו מוסכם".

תרגיל הטעיה תקשורתי

גולת הכותרת של העליות באותה תקופה הייתה העלייה ביום העצמאות תשס"ז, שבועות ספורים לאחר מכן. 30 אלף איש הגיעו מכל רחבי הארץ כדי לחגוג את יום העצמאות בחומש. אנשים רבים הרגישו שזה המקום היחיד שבו הם יכולים לחגוג עצמאות. "היה מאוד קשה בהתחלה, אחרי שבאו לפנות אותנו עם דגל ישראל על המצח ועל הידיים", מסביר עקיבא סמוטריץ'. "אבל ההבנה הייתה שצריך לעלות מדרגה", מתאר יוסי דגן. "היה בלבול גדול במחנה, ואנחנו אמרנו שעצמאות יהודית אמיתית חוגגים בחומש".

אל העלייה הזאת הצבא ניסה להיערך מבעוד מועד, ומחסומים רבים נפרסו בכל דרכי הגישה לצפון השומרון כדי למנוע אותה. "הציבור שטף את המחסומים", מחייך עקיבא סמוטריץ'. "יום העצמאות היה בסך הכול שלושה שבועות אחרי העלייה של פסח. זה קצב פעולה מטורף בכל קנה מידה ציבורי", מחדד בני קצובר.

כבר במהלך הפרסומים, המשתתפים הביאו בחשבון את העובדה כי ייאלצו להתחיל את המסע הרגלי מהמחסום שבו יעצור אותם הצבא. "ביום הזיכרון קיבלתי שיחה מאחת הטלפניות במטה", מספר יוסי דגן. "מירושלים נרשם אחד בשם ישראל אומן. יכול להיות שזה הפרופסור המפורסם שקיבל שבועיים קודם לכן פרס נובל? היא שאלה. התקשרתי אליו, וזה אכן היה הוא. אמרתי לו שלא שייך שילך מהמחסום ברגל, אז אבא שלי נסע לקחת אותו מירושלים. הוא הגיע עם אשתו אלינו הביתה. גם הוא רצה לעזור, אז הוא לקח את העגלה של הבן שלי, יאיר רחבעם. באירוע הוא נשא את הנאום המרכזי". "בגיל 76 הוא עלה את הצוקים כמו נינג'ה", נזכר גם בעז העצני.

אציק שדמי מתאר שהצבא נכנס ללחץ מכך שעשרות אלפי בני אדם הולכים בשטח. לא זו בלבד, אלא שברגע שחוסמים אותם בכביש הם עוקפים

שכולם ביחד, בלי אינטריגות. כל אחד נותן את מה שהוא יודע בצורה הכי טובה. לוגיסטיקה, תקשורת, ביטחון, פוליטיקה וכדומה. כולם חיילים, כולם מפקדים, כולם בשטח".

עקיבא סמוטריץ' מונה את חלוקת התפקידים הבלתי רשמית של חברי המטה: "בעז העצני ויוסי דגן ריכזו את הפגישות עם הפוליטיקאים. ענר אפריון, בני גל ומוסא כהן היו אחראים על דרכים, נתיבים ולקחת קבוצות. אני הייתי על הלוגיסטיקה, אסתר כריש ז"ל ובני קצובר היו הדמויות הציבוריות. גדי אשל היה איש החזון, אורית שפיץ ושבטאי שירן גייסו פעילים מהצפון, תרומות ועוד, וגדי דור ממטה צפון אף הוא היה פעיל בתחומים רבים".

שבטאי שירן מספר על תחום ההתרממות: "מכרנו באלף שקלים זכות קדימה לרכישת מגרשים בחומש, הקרנו את הסרט 'התנערי' של מגורה חזני עם מרצה אורח. חרשנו את כל הארץ". מטבע הדברים, הפעילות עלתה כסף רב. "חברי המטה עבדו בהתנדבות מלאה ואף הוציאו כסף מהכיס", מעיד בני גל. "היו

להיות פעילה במטה. היא הייתה אמורה ללדת כחודש לפני העלייה ואז להגיע עם התינוק", מתאר בעז העצני. "אבל היא ילדה רק שבוע לפני העלייה והברית הייתה צריכה להתקיים כשאנחנו בחומש. בלי להסס לימור החליטה לעשות כאן את הברית. מעל דוכן הכנסת, שר הביטחון עמיר פרץ אמר שלא יקום ולא יהיה. אבל לימור לא ויתרה. היא לקחה את כל המשפחה והגיעה למחסום בשבי שומרון. הם לא נתנו לה לעבור ואז היא אמרה שתעשה את הברית במחסום על הבטונדה. אלוף פיקוד מרכז יאיר נווה החליט על דעת עצמו לתת לה לעבור. בשיניה האחרונה לפני השקיעה קיימו את הברית במקום שבו עמד הבית שלהם בחומש, כשאת הכיסא של אליהו הרכיבו מחורבות הבית".

"האווירה של חומש הייתה להיות כל הזמן בתנועה", מספר בני גל. "ליזום את המאבק ולא לחכות שיבואו אליך. כי כשאתה יוזם אתה גם מצליח וגם נמנע מעימותים לא נעימים. הרעיון היה לקחת את החברה ולהתפזר בין ההרים. כשבאו לפנות אותנו התחלקנו לראשי קבוצות. בשלב מסוים החיילים חזרו למטה לטיוליות והתחננו שנרד אליהם". בעז העצני מוסיף כי אחת הקבוצות, שאותה הוביל מוסא כהן, ברחה כל כך רחוק - שהשוטרים הפסיקו לרדוף אחריהם ופשוט הניחו להם.

ישיבות המטה עברו לא מעט גלגולים. התחנה הראשונה הייתה במשרדים של עוזי לנדאו ליד הבורסה ברמת גן, משם עברו לבית הוריה של אוריה דגן, אשתו של יוסי, בחשמונאים. לאחר מכן עברו הישיבות למקלט ביישוב אלקנה. על אף שחברי המטה הגיעו מרקע שונה, הפעילות התבצעה בסנכרון מלא. "היה כלל ברזל מדהים שבני קצובר ייסד, שלכל פנייה של גורם רשמי הוא היה עונה: יש כאן חבורה, אני לא מקבל החלטות לבד", מעיד עקיבא סמוטריץ'. "לא משנה מי פנה אלינו, אפילו אם זה רבנים. מחליטים ביחד". בני גל מחזק את דבריו: "אחד הדברים הכי מיוחדים במטה חומש תחילה באותה שנה היה החוויה

שהתקיימה בחדר צדדי בשיבת מרכז הרב בירושלים. יישב איתנו גם אריה אלדד, שהיה אז חבר כנסת מכהן. הייתה התלבטות האם מבקשים אישור או רק מודיעים. הרי יהודי שחוזר הביתה לא צריך לבקש רשות מהגנב. אם הוא רוצה, הוא יכול להודיע". יוסי דגן מוסיף כי "הרצון היה לשבור את החוק הנפשע, והיינו מוכנים לשבת על כך בכלא. יש לנו אחריות ולכן נודיע או נתאם, אבל לא נסכים לבקש רשות כי אנחנו לא מוכנים לקבל את העיקרון שאסור ליהודים להגיע לכאן". שבטאי שירן מבקש לציין כי מי שדחף הכי חזק לכיוון הזה הוא הרב גדי בן זמרה, ראש אולפנת מעלה לבונה וחבר המטה. "מבחינתי, קודם כול הייתה חשובה האמירה שאנחנו לא נכנעים לגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון", מציב שירן את העיקרון המנחה. "הייתי די סקפטי לגבי הקמת יישובים וכדומה, אבל הייתה חייבת לבוא אמירה שאם גורשנו זה לא מקובל עלינו". לדבריו מצטרף יוסי דגן, שמציין שהגישה הזאת הייתה אחת הסיבות להקמת שדולת 'חומש תחילה' בכנסת בהמשך הדרך. "כבר בכנסת של אולמרט, יחד עם אריה אלדד ויולי אדלשטיין, הקמנו את השדולה, שבה היו 40 חברי כנסת, כולל זאב אלקין שהיה אז בקדימה, והגשנו את הצעת החוק הראשונה לביטול חוק ההתנתקות. היה חשוב לנו שיהיה גיבוי פוליטי לעליות בשטח". "דובי ריבלין תמך בנו, אבל מאוד הפריע לו שעלינו בלי אישור. אתם מורדים במלכות", הוא אמר לנו", מוסיף בעז העצני. "אמרתי לו: לפי הגישה שלך, עד היום השחורים בארצות הברית היו נוסעים באוטובוסים נפרדים. הוא פרץ בצחוק ולחץ לי את היד".

ההצלחה הגדולה של העלייה בחנוכה הובילה למבצע עלייה גדול יותר בימים שלפני חג הפסח באותה שנה, שאליו הגיעו כ-5,000 איש, שאף שהו במקום במשך שלושה ימים. "הופתעתי מהמספר הגדול של האנשים שהגיעו מפה לאוזן", נזכר שירן. "הייתה היסטריה מטורפת של כל המערכת, כולל ראש הממשלה אהוד אולמרט ושר הביטחון עמיר פרץ", מתאר יוסי דגן. "קיבלנו מכתבי איום בתביעות אישיות על כל ההוצאות של החסימות והפינוי. איימו עלינו שנסב שנים ארוכות בכלא.

אני זוכר את בני קצובר אומר באדישות: 'נו, אז נשב שנים ארוכות בכלא'. בפועל, בגלל מספר האנשים הגדול, הם אפילו לא ניסו לחסום אותנו. ישנו כאן בחומש במשך שני לילות. הרב דב ליאור התיר לעלות לחומש במקום לנקות את הבתים לפסח", הוא מחייך. במהלך העלייה ההיא התרחש טוויסט מפתיע בעלילה. לימור הר-מלך, מגורשת מחומש, הספיקה מאז להינשא ליהודה סון אך המשיכה

"לכפר עציון לקח 19 שנה לחזור, לנו לקח קצת פחות. הגירוש מחומש

צילום: מארק נימן, לע"מ

רבים מהפוליטיקאים שהעבירו את החוק בכנסת היו שותפים בפעילות המטה. חברי המטה מסיירים בחומש

צילומים: אלעד ריגר

מהצד, לא פעם דרך כפרים ערביים. "אחד הצועדים התקשר למטה כדי לברר איך להגיע לחומש. כששאלנו אותו היכן הוא, התברר שהיה במכולת של הכפר בורקא הסמוך", ממחיש בעז העצני. "את מערכת ההגברה נאלצנו להעלות עם תיקים ברגל, וכך גם מבנים של שירותים מיוחדים שבנו", מציין עקיבא סמוטריץ'. מאחורי דרכי הפעולה של המטה עמדה הגברת המסרים מעלייה לעלייה. אם בחנוכה המטרה הייתה לגעת בנקודה, בניסן המטרה הייתה להישאר עם משפחות על ההר, ואילו ביום העצמאות הרעיון היה להרחיב את השורות מבחינה ציבורית. בחודש אב שלאחר מכן הוחלט על אירוע מתמשך שכלל כמה גלי עליות חופפים זה לזה. לקראת העלייה הזאת יצא המטה בקמפיין של בניין חומש, אם בתרומה של לבנה או בהעלאת הלבנה בפועל. "קנינו משטחים של אבנים משולבות. הרעיון היה שאנחנו עולים לבנות את חומש מחדש", מסביר עקיבא סמוטריץ'.

כאשר התברר שלקראת העלייה הצבא והמטרה מרכזים כוחות גדולים בחומש, עד כדי קרוב לאלף שוטרים וחיללים על ההר, הוחלט על תרגיל הטעיה. "לילה לפני העלייה נסעתי יחד עם בעז העצני ואיתמר בן גביר לפגישה אישית עם ארבעה כתבים בכירים. באותו בוקר הם יצאו בדיווחים שהעלייה נדחתה", מתאר יוסי דגן. "זה כמובן יצר בלבול גדול מאוד. במועד החדש כבר הגיעו כמה קבוצות מכיוונים שונים אל ההרים מסביב חומש".

לאחר העלייה ההיא, בתשעה באב בצהריים, הצבא החל להתקפל מחומש בפתאומיות. "נפגשנו כולנו לתפילת מנחה משותפת בחומש", נזכר בני גל. "ואז התחיל מחנה קיץ בחומש, מחנה בנים ומחנה בנות, יחד עם כמה משפחות שהתגוררו במקום. כשבין הזמנים נגמר כולם חזרו לעבודה וללימודים, ואז התעורר ויכוח נוקב האם ממשיכים בעליות הציבוריות או מקימים ישיבה. בסופו של דבר, דרך הרגליים, הוחלט שמקימים ישיבה. בהרבה מאוד מאמצים גויס לראשות הישיבה הרב אלישמע כהן, שנדלק על הרעיון".

עם הקמת הישיבה עבר מקל המאבק בהדרגתיות מהמטה אל הישיבה. בשלב הראשון, עד שנכנס מנהל לישיבה, המטה דאג לכל הצרכים הגשמיים והביטחוניים של התלמידים. חשוב לזכור כי הקמת הישיבה לא סיימה את שלב המאבקים. "היו פינויים כל הזמן", מחדד בני גל. "אי אפשר היה לישון בחומש. הבחורים היו עולים בבוקר עם רכבים דרך השטח כדי לעקוף את המחסומים, פורקים גמרות וסטנדרים כדי ללמוד. זה היה אתגר לא פשוט". במקביל עלתה ממשלת ימין והתעצמה שדולת 'חומש תחילה' בכנסת, ואף התקיימו עליות המוניות מתואמות עם המועצה האזורית שומרון. "עם הזמן באופן טבעי חברי המטה חזרו לעיסוקים שלהם. אבל תמיד כשיש קריאה - כולם מתייצבים".

שאלה שמסקנת רבים וטובים היא מה היה הסיפור שמאחורי צביעת

שהקים את שדולת חומש תחילה ביחד עם חבר הכנסת לשעבר אריה אלדד, ח"כ זאב אלקין, שרת ההתיישבות אורית סטרוק, שבמשך שנים קידמה את החוק בתוך הכנסת ומחוצה לה ואף זכתה להניח את הצעת החוק שאושרה בסופו של דבר, שר האוצר בצלאל סמוטריץ' שנמנה על ראשוני מטה 'חומש תחילה' ודאג להכניס את ביטול חוק ההתנתקות להסכם הקואליציוני, השר בן גביר שדרש במושא ומתן הקואליציוני את הסדרת מעמד הישיבה, וחברת הכנסת לימור סון הר"מלך, שאף היא גורשה מחומש.

אנשי גוש קטיף יכולים להעתיק מכם את המודל?

"חזרה לגוש קטיף לא יכולה לקרות בלי החלטת ממשלה ובלי מלחמה", קובע איציק שדמי. "אבל את סוגיית שא"נור ואת גנים ואת כדים - בהחלט אפשר לפתור".

בשלהי המפגש מגיעה לחומש קבוצת משפחות ממגורשי כפר דרום כדי לקבל השראה. "באנו לכאן כגרעין כפר דרום כדי לנשום את הרוח ולקחת מכם כוחות לעתיד", אומרת חברת הגרעין רחלי מלמד לנוכחים.

"המסר של חומש תחילה הוא להאמין שאפשר לנצח ולא רק לרצות להפסיד בכבוד", מסכם יוסי דגן. "צריך לעבוד על זה בכלים הכי טובים. כמובן, בלי מסירות הנפש של תלמידי ישיבת חומש, שעברו יותר מ-300 פינויים, זה לא היה קורה. מי שנאחז בקרקע ונמצא בשטח קובע את המפה. הרצח של יהודה דימנטמן הי"ד היה נקודת המפנה שבה הממשלה החליטה לפנות את המקום. אבל הרוח הציבורית הגדולה, יחד עם המשפחה שנרתמה - החזירו את הרוח של חומש תחילה והובילו לביטול חוק ההתנתקות, שהיו שותפים לו פוליטיקאים רבים שעבדו על זה קרוב ל-15 שנה, ולהסדרת המקום בסופו של דבר".

של מאבק, הוא מעין הגשמת חלום בשביל החברים. "היינו כחולמים", מתרגש בעז העצני. "הנחישות עובדת", גורס שבתאי שירן, "אם הנחישות הזאת הייתה בכפר מימון - זה היה נגמר אחרת. ככה קמה המדינה". לשיטתו של איציק שדמי, הייתה הליכה בצורה הגיונית ומובנית עם הרבה מחשבה לתסריט בדיוק כזה. "צריך הרבה אמונה ומוטיבציה, אבל אין כאן הפתעה. כמובן שבלי המסירות של הרב אלישמע והישיבה זה לא היה קורה".

בני קצובר מעניק פרספקטיבה היסטורית רחבה יותר: "זאת ההתפתחות הכי ערכית שהתרחשה בעשרים השנים האחרונות בסוגיית ארץ ישראל. זה נדבך מאוד גדול בתהליך הגאולה, וכל נדבך כזה יוצר אחריו עוד נדבך, שמשדר עוד קומה של רוח", הוא קובע, "אולי מאז סבסטיה לא היה דבר כזה". יחד עם זאת, הוא עדיין לא רגוע. "אני לא בטוח שזה המכשול האחרון, אבל קרה לנו כאן עוד פרק בסדרת הנסיים של ההתיישבות. כל שלב שהתקדמנו היה אחרי אירוע ששתלו לנו משמייים. כמו עכשיו, אחרי הרצח של יהודה דימנטמן הי"ד, בג"ץ תיעל את הממשלה למקום בלתי אפשרי, או שמפנים או שמאשרים. במציאות הנוכחית הממשלה לא יכלה להחליט על פינוי, ולכן אישרה. אבל לולא הבג"ץ זה לא היה קורה. נתניהו היה מושך את זה עוד שנים".

חברי המטה מבקשים לציין כי ביטול חוק ההתנתקות בכנסת עבר בסופו של דבר במעין סגירת מעגל היסטורית על ידי רבים וטובים שהיו שותפים בעשייה של המטה: חבר הכנסת יולי אדלשטיין,

ברית המים המיתולוגית של חומש. מתברר שהצביעה נעשתה ערב לפני עלייה מאושרת של מועצת יש"ע למקום, כדי להעביר מסר חריף בנושא ההנהגה. מי שעמד מאחורי היוזמה הוא גדי אשל, חבר המטה שנבצר ממנו להגיע למפגש אך הוא מצטרף טלפונית ומגלה: "כשהיינו לקראת סיום פרויקט הצביעה, נלקחנו למעצר. היה צריך לעשות שתי שכבות של צבע, וגם את המנורה לא הספקנו לצייר בפעם הראשונה".

"מאז סבסטיה לא היה דבר כזה"

ביטול חוק ההתנתקות, אחרי קרוב ל-18 שנים

בעז העצני: "אחד הדברים ששברו את המערכת זה שהיו מפנים פעילים מחומש, זורקים אותם בכל מיני פינות נידחות, אבל בתוך זמן קצר הם היו חוזרים. זו מערכת שלא מתעייפת מול המערכת הצבאית שעובדת במשמרות. זה התיש אותם. היה מתחיל משא ומתן עם הצבא על להעלות אוכל, פתאום היו מגיעים שני ג'יפים משום מקום ומורידים כמויות של אוכל"

צילום: מאיר אליפיר

דני פוגל

40 נשוי לתמיר ואב לשלושה תושב קריית גת סגן נשיא המרכז האקדמי לב

התחלה // נולד בירושלים, אך בגיל שנתיים ירדה משפחתו לארצות הברית. "גדלתי במשפחה ציונית מדורי דורות. ההורים שלי עלו ארצה בנפרד, נפגשו כאן והתחתנו. מכיון שלא הסתדרו כלכלית הם חזרו לארצות הברית". הבכור מתוך שלושה אחים.

אבא // אליעזר פוגל (70), התגייס לצה"ל ושירת כלוחם בחיל האוויר. איש עסקים ותיק בתחום שוק ההון. כעת בפנסיה.

אמא // יהודית פוגל (70), לאחר עלייתה ארצה למדה לתואר שני באוניברסיטה העברית. במשך שנים רבות עבדה כמורה לחינוך מיוחד. גם היא בפנסיה.

ציוני בגולה // הילדות עברה עליו בדרום פלורידה, תחילה במיאמי ולאחר מכן בבוקה רטון. "גרנו בשכונה כללית, אבל להורים שלי היה חשוב לשמור על מסורת יהודית וציונית. הגענו לארץ לפחות פעם בשנה שנתיים. הפוקוס תמיד היה על הארץ, אם כי למדתי בבית ספר כללי - פאבליק סקול".

לבד בארץ // "החוויה העוצמתית ביותר משנותיי בתיכון היא הביקורים שערכתי לבד בארץ בחופשות, שבמהלכם חוויתי והתחברתי לארץ ישראל. לאורך השנים ערכתי גם ביקורים עם הוריי, אבל בביקור הראשון שלי לבד בארץ הרגשתי שארץ ישראל היא הבית האמיתי שלי".

קסאם בשדה // עם סיום לימודי התיכון, בגיל 18, עלה על מטוס ארצה במסגרת תוכנית נתיב. "למדתי חצי שנה בירושלים וחצי שנה התנדבתי בקיבוץ סעד. התעקשתי להשתבץ בתור מתנדב בענף החקלאות ועבדתי במערכת ההשקיה של שדות הקיבוץ. באחד הימים, בזמן שעבדנו בשדה, נחת טיל קסאם 2 הראשון ששוגר מעזה ופגע פחות מ-500 מטרים ממני. ראינו עד כמה רחוק הטילים שלהם יכולים להגיע. זו הייתה תקופה של פיגועי טרור יומיומיים, אבל לא חששנו כי היינו בטוחים שזה המקום שלנו. באנו לארץ לבנות ולהיבנות".

עולה חדש // לאחר שנת המעבר בארץ חזר לארצות הברית לטובת לימודי תואר ראשון בלימודי יהדות ורטרוריקה באוניברסיטת מרילנד. "לאחר תקופת הלימודים, שארכה ארבע שנים, הגעתי לנקודת ההכרעה. ידעתי שאם לא אעלה קיים סיכוי שזה כבר לא יקרה בעתיד, ומבחינתי זאת לא הייתה אופציה. החלטתי: זהו, אני חוזר ארצה".

חבלי קליטה // בארץ החל ללמוד באולפן של הסוכנות היהודית שמיועד לעולים חדשים בוגרי אקדמיה. "תוך כדי הלימודים באולפן העליתי את הפרופיל שלי, כדי שאוכל להתגייס לשירות קרב".

על מדים // פרט להעלאת הפרופיל הוא חתם על שנת התנדבות נוספת ושובץ כלוחם בחיל השריון. "היה שירות מעניין ומספק מאוד. המשכתי לשרת גם במילואים, והשתתפתי גם במבצע צוק איתן. לעולם לא אשכח את רגע ההכרזה בקשר על נוהל חניבעל של חטיפת חיילים. ברגעים ההם לא האמנתי שאחרי תשע שנים עדיין נדבר על החזרת גופותיהם של הדר גולדן ואורון שאול הי"ד. זה בלתי נתפס".

עברית בבקשה // עם תום השירות הסדיר החל ללמוד לתואר שני במדיניות ציבורית

וממשל במרכז הבינתחומי בהרצליה. "אני מאמין ביכולת של מוסדות ציבוריים ושל ממשל לעשות טוב למען העם. בתור עולה מארצות הברית בחרתי ללמוד מסלול בעברית. זה היה לי חשוב. סיימתי את התואר בהצטיינות ואני בהחלט גאה בזה".

יוזם ציונות // במהלך ארבע השנים הבאות עבד בכמה עבודות בתחום של מדיניות ציבורית וניהול פרויקטים ציוניים, מנהל תכנון אסטרטגיה ויח"צ יזמות יפה בירושלים. לאחר מכן הקים בשותפות את קבוצת היוזמות קנטור-פוגל שבה היה מנכ"ל.

החצי השני // תמיר, אחות סיעודית שגם עלתה מארצות הברית. "הכרנו דרך ידידים משותפים מהלימודים". עם השנים התחברה לתחום של אם וילד. ב־2015 קיבלו בני הזוג החלטה משותפת לחזור לתקופת לימודים בארצות הברית, כדי שתהפוך ליועצת הנקה בינלאומית מוסמכת. "זו הייתה החלטה לא קלה, אבל הבטחנו זה לזו שכאשר היא תסיים את הלימודים נחזור ארצה ונגדל כאן את המשפחה".

שגריר // הזוג הצעיר התחיל פרק חדש בחייו

בארצות הברית. "עברתי לעבוד בקהילה היהודית בריצ'מונד וירג'יניה, תחת הפדרציה היהודית. הייתי אמון על קשרי חוץ וממשל של הקהילה, וכן על היחסים הבין־דתיים עם שאר הקהילות היהודיות. למשל, שמרנו על קשר עם עיריית חדרה, שאיתה הייתה לנו ברית ערים תאומות".

אחוות אחים // בנוסף לכך הופקד על פיתוח שיתוף פעולה עם העיר זפוריז'יה שבאוקראינה. "באותם ימים היה מדובר בעיר לא מוכרת במיוחד, ויכולנו לתמוך בקהילה היהודית המקומית ולסייע לה. אף אחד לא דמיין שהעיר תהפוך למוקד במלחמה ולמוכרת בנסיבות שכאלה".

מקשר // הכוונה המקורית הייתה לחזור ארצה בשלב מוקדם יותר, אך בשל התפרצות מגפת הקורונה הכול התעכב וכן נמשכו המגורים בארצות הברית שבע שנים. "גרנו בריצ'מונד וירג'יניה במשך שלוש שנים, משם המשכנו כמשפחה לאטלנטה, ג'ורג'יה. שם עבדתי בתור מנהל אוור דרוס־מזרח ארצות הברית באיפא"ק - השדולה הפרו־ישראלית האמריקאית".

חוזרים // לפני כשנה חזרה משפחת פוגל

ארצה. "המעבר המחודש ארצה גרם לי להבין את חשיבות תהליך הקליטה של העולים החדשים. להגיע ארצה זה דבר אחד, להיקלט בארץ - זה כבר סיפור אחר. כמי שחווה את הקושי כעולה חדש, אני משתדל מאוד לעזור ולהתנדב בארגונים שונים שמעניקים מעטפת תמיכה בתהליך הקליטה, כמו 'נפש בנפש' ואחרים. אני מאוד גאה שבתפקידי הנוכחי במרכז האקדמי לב אנחנו מסייעים כמיטב יכולתנו לעולים חדשים שמגיעים ארצה מאוקראינה, מרוסיה, מצרפת, מאתיופיה ומארצות הברית. זה לא מובן מאליי, ואני מקווה ומצפה ליותר מהמוסדות הממשלתיים כדי להגשים את חזון קיבוץ הגלויות".

תורה ומדע // לקראת החזרה ארצה מונה לתפקיד סגן נשיא המרכז האקדמי לב. "אין עולם בלי תורה, ואין תורה בלי מדע, והחיבור בין שניהם הוא חלק מתיקון עולם במלכות ה'. זה היה חלק משמעותי בבחירה שלי להגיע למרכז האקדמי לב. התפקיד שלי הוא בעיקר כלפי חוץ: גיוס משאבים, קשרי חוץ וממשל, יחסי ציבור וכדומה. על אף שהשנה הראשונה היא תקופת היכרות, במהלך השנה יחד עם הצוות הצלחנו לגייס סכומים גדולים לטובת המשך פיתוח

במגרש הביתי

בוקר טוב

סדר היום מתחיל קצת לפני השעה שש בבוקר וכולל תפילת שחרית, ארגון והקשבה לילדים ומשם יציאה לעבודה. "מגיע למשרד בסביבות שמונה ומתחיל בסבב פגישות, הכנת חומרים לפגישות עתידיות, תכנון ואסטרטגיה של המחלקות במכון שאני מנהל. אין אף יום משעמם". מסיים את יום העבודה בסביבות שבע בערב.

השבת שלי

"הרגע האהוב עליי הוא כשאנחנו יושבים יחד סביב שולחן השבת והבן שלי אומר דבר תורה. גם אם הכנתי בעצמי דבר תורה מהרב זקס, כשהבן שלי מביא חומש או פניני הלכה לילדים - אני מתאהב בו. זה הדבר הכי מתוק שיכול להיות".

פאמילי

אוהב מגוון סגנונות: החל מישי ריכו ואהוד בנאי, לצד כוורת וחווה אלברשטיין שעליהם גדל בבית. אוהב לשמוע גם מוזיקה קלאסית.

פאמילי לופט

"אבא שלי, שלימד אותי מה זה לאהוב ולשרת את המשפחה, וסבא יהושע פלדמן ז"ל. למרות שסבל ממחלת הפוליו, התנדב לחיל הים של ארצות הברית במלחמת העולם השנייה כדי להילחם בנאצים. עלה ארצה בשנות ה-50 עם רעייתו וכצעירים הם התנדבו בקיבוץ בצפון. כשפרצה מלחמת יום הכיפורים הוא הגיע להדסה עין כרם והציע את שירותיו בתור שרברב מקצועי והתנדב בבניית אמבטיות לפצועי שריפה משריון. סבא ז"ל לימד אותי מה זה לאהוב לשרת את העם שלנו".

אהבת חיים בעם ישראל

לפניו אוני

"שנשכח את גודל הזכות להיות בארץ ישראל וחלילה ניתן למחלוקות בינינו להוביל אותנו לתהום".

כשאמיה גול

"בן תורה".

המרכז, ואני מקווה שבעזרת ה' נמשיך לגדול ולהתעצם".

בשורה נשית // אחת המטרות ששם לעצמו לתקופה הקרובה היא פיתוח קמפוס טל לנשים, שנבנה בימים אלה. "מדובר בבשורה של ממש למדינת ישראל. בשנת 2022 הרשות לחדשנות ציינה כי 28 אחוזים מהעובדים בהייטק הם נשים. 63 אחוזים מהסטודנטים במרכז האקדמי לב הם נשים. אחת מתוך חמש נשים שלומדות מדעי המחשב בארץ עושה זאת דרכנו, ולשמחתי הפכנו למוסד אקדמי מוביל בשילוב נשים במדעי המחשב. לאחר שקיבלנו הקצאת קרקע אנחנו בעיצומו של תהליך הבינוי של הקמפוס החדש למכון טל, שיהיה מתאים לנשים דתיות וחרדיות שנמצאות בחזית האקדמיה".

הנחת // שלושה: עמיצור יהושע (7), יעל שרה (5) ועמליה חיה (2).

אם זה לא היה המסלול // "לא יודע מה המסלול החלופי היה יכול להיות, אבל בטוח שזה היה קשור בדרך כלשהי לארץ ישראל. לא רואה את עצמי מגיע למקום אחר".

אוהבים לעזור?

הצטרפו עכשיו למיליוני אנשים בעולם שעוזרים אחד לשני בכל תחום.

הורידו את האפליקציה willing app והתחילו לעזור או להיעזר איך שמתאים לכם.

willingapp.com

האפליקציה היחידה שסוחפת את כולם לנתינה, עזרה ותשומת לב

האפליקציה הינה עבור עזרה הדדית ללא תמורה כספית, ומבוססת מיקום. האפליקציה פותחה לרווחת הציבור על ידי עמותת "לעזור ולסייע", ללא מטרות רווח ומכרת כמלכ"ר לפי סעיף 46. האפליקציה זמינה בעברית ובאנגלית, ומשרתת עמותות ופרטיים כאחד. נשמח לתגובות, אנא פנו ל-daniel@willingapp.com.

מתחדשות ההרשמה נפתחה!

נשים מתכוננות לשנה החדשה: סדנת אלול-תשרי בהנחיית סיון רהב-מאיר עם אורחים מעוררי השראה

שקט נפשי

ד"ר שירי דניאלס
מנהלת עמותת ער"ן (עזרה ראשונה נפשית) על בניית חוסן נפשי ושלווה בתקופה סוערת

י"ז אלול 3/9

ניגון ונוסטלגיה

יהורם גאון
בשיחה על החגים בבית אבא - על ירושלים של פעם ועל ישראל של היום, על חינוך ומסורת מדור לדור

י"ז אלול 3/9

ניהול זמן

טלי סגל
סדנת ניהול זמן: איך להתחיל את השנה אחרת ולשלוט בזמן במקום שהוא ישלוט בנו?

י' אלול 27/8

מתחילים מבראשית

סיון ו-3 אורחים נבחרים
סיון במפגש סיכום עם 3 מרואיינים שייתנו כלים מעשיים לשנה החדשה

כ"ג תשרי 8/10

מחילה ותיקון

אלומה לב
מחברת רב המכר "עד שליכך יתגן" בהכנה ליום כיפור, על צום וקשר בין גוף לנפש ועל הרגעים החשובים ביממה הזו

מוצאי שבת 23/9

התחלה חדשה

ד"ר יחיאל הררי
הכנה לראש השנה: על הרגעים החשובים שלא כדאי לפספס ביומיים האלו ואיך להתחיל נכון את השנה?

כ"ד אלול 10/9

מפגשי זום לייב ימי ראשון ב-21:00 + הקלטה, תמליל שבועי וחוברות לחגים

עלות בהרשמה מוקדמת: 129 ש"ח בלבד!

להרשמה חפשו בגוגל: 'מתחדשות' | או סרקו את הקוד <<

תם עידן הפליק?

לישיבה או לאולפנה נחשקים, עלול להיכנס למיטה ולא לצאת ממנה במשך שבוע. סף התסכול נמוך ויכולת ההתמודדות עם הצפה של רגשות רעועה. לרגישות הזאת יש גם צד יפה - הדור שלנו מרגיש יותר, באופן אינטנסיבי מאוד, וזה טוב. רק צריך איזונים.

הנפש והגאולה. בכנס של עמותת 'ארבל' ביד בנימין ציטט הרב יואל מנובין' בשם ר' אברום זצ"ל את דברי הסבא מסלבודקה, שסבר כי "עיקר תפקידה של הישיבה להחיות רוח שפלים ולב נדכאים". ר"מ ביישיבה מקבל אדם צעיר, והוא צריך להחיות אותו. ביישיבה עוסקים בנפש ובעבודה רוחנית בכלל. ביישיבה יש עבודת הנפש וחיתוט נפשי חיובי, וצפים דברים שצריכים עיבוד. אבל יש הבדל בין עבודת הנפש לבריאות הנפש. רבנים הם לא אנשי טיפול. הרב חננאל אתרוג הדגיש כי העיסוק בנפש הוא חלק מהגאולה. כוחות הנפש מתעוררים וזו ברכה אדירה. צריך שבית המדרש ינסה מתוך התורה לגעת בנפש פנימה, מקום שהוא איך סופי.

לא במקרה מדברים היום הרבה יותר על הנפש, לומדים את תורת הנפש, מקימים קואליציות וארגונים לתמיכה במתמודדי נפש. אנחנו פחות עסוקים היום ברוך ה' בהישרדות גופנית, ולכן הכלים מתרחבים, יש יותר מקום להכניס את אורה של הנפש, ועם האור יש גם צל. הייתי מתארת את הרגישות המיוחדת הזאת כפיברומיאלגיה של הנפש - Allodynia, קרי: הכול כואב. כאב רגשי שלובש גם לבושים גופניים. וכדי להתמודד עם הכאב הזה צריך מס"ע, כך אומרת צופיה לקס המדיהמה - ראשי התיבות של מרחב אישי, סביבה תומכת ואוהבת ועוגנים.

סינדרלה עם נעל. אני רגישה מאוד, בוכה הרבה, לוקחת ללב, נושאת על הכתפיים. כך אני. הייתי כל כך שמחה להיות אישה שיודעת לנפנף דברים, להיות פחות אכפתית, לשים פחות לב לניואנסים, בכלל - לעטות משקפיים שיסתירו לי את ההתרחשויות האנושיות התת-קרקעיות שמסביבי. אבל זה לא הולך. ובמחשבה מעמיקה, האם באמת הייתי רוצה להיות קהת חושים? אטומה לקריאה של הילד שניבטת מעבר למבט חטוף? אם הייתי יכולה לעטות שכפ"ץ עבה שיגן עליי - החיים היו רגועים יותר, נוחים יותר. אבל אז הייתי מפסידה את מי שאני.

בשבועות האחרונים העברתי שיעורים רבים בכינוסי נשים. אלו השעות היפות שלי. אני לא נוסעת לחו"ל, לא הולכת לקונצרטים ולהצגות או למלונות פאר, אבל אני נהנית מלימוד תורה וממפגש חברתי עם נשים. כרופאה הייתי תמיד בודדה מאוד. בתקופה שאני למדתי והתמחיתי היו מעט נשים במקצוע, בוודאי שלא נשים דתיות, כך שהקולגות שלי היו גברים חילוניים שלא הבינו את עולמי וגם לא היה לי עניין לפתח איתם יחסי חברות. אז בכנס אני פוגשת חברות מהתיכון, מעלעלת בספרים בדוכן, מודדת מטפחות וצוחקת עם שכנות. אבל קצת קשה להיות סוג של סלב, אז אני בורחת מיד אחרי ההרצאה כמו סינדרלה, רק בלי לשכוח את הנעל. ●

ילד בן שנתיים שסובל מהתקפי זעם ואינו נתקל בתגובה משמעותית יהפוך לילד מכה ומציק ולמבוגר אכזר ושליילי. המבוגרים שבינינו זוכרים ימים שבהם פליק קטן במקום ובזמן מנע מלחמת עולם. לא מדובר על כך שהילד יהיה שק החבטות של הורים מתוסכלים, אבל הפוליטיקלי-קורקט העכשווי קושר את ידיהם של ההורים ומזיק לילדים

זהירות, מפלצת. לפני כמה שנים פסקה דורית ביניש ש"ענישה גופנית כלפי ילדים, או השפלתם וביזוי כבודם כשיטת חינוך, פסולה מכול וכול, והיא שריד לתפיסה חברתית-חינוכית שאבד עליה הכלח". היא לא היחידה שחושבת כך. באותה תקופה עצרה משטרת ניו-יורק אישה צעירה חסידת סאטמר אחרי שהשוטרים ראו במו עיניהם איך היא רצה אל ילדה בן השלוש שחמק ממנה ורץ לכיוון הכביש, תפסה אותו בידו ונתנה לו פליק באחוריו. הניידת עשתה מיד פרסה והשוטרים עצרו את האישה לעיני ילדיה. רק אחרי הפגנה סוערת של חסידי סאטמר הסכימו לשחרר אותה עם אוהרה חמורה. אז אין יותר מקום לפאץ' חינוכי.

בספר חדש בשם 'הורים טובים מדי' הובא ניסיון טיפול בנוער ממושפחות שלא ידעו כלל ענישה חינוכית מה היא, והתברר שהיעדר הגבולות הביא לילדים אלימים, חצופים ואגרסיביים. הסיבה, לדעת המחברות, היא הכניעה והרמת ידיים של ההורים וההורים בפני בני הנוער. התיקון, לטענתן, יהיה באמצעות שיקום הסמכות של ההורים והצבת גבולות לילדים. ההורים בימינו תמימים ונבוכים, אוחזים באימה זה בידה של זו כשהם חוששים מפני ילדיהם. הספר מזוהר את ההורים לנקוט את הצעדים הנכונים, לפני שימצאו עצמם אשמים בגידולה של מפלצת. ילד בן שנתיים שסובל מהתקפי זעם ואינו נתקל בתגובה משמעותית יהפוך לילד מכה ומציק, הן כותבות, ובגיל מאוחר יותר הוא עלול להפוך לאדם רע, אכזר ושליילי. המבוגרים שבינינו זוכרים ימים שבהם פליק אחד קטן במקום ובזמן מנע מלחמת עולם. לא מדובר על כך שהילד יהיה שק החבטות של הורים מתוסכלים וכעוסים, אבל הפוליטיקלי-קורקט העכשווי קושר את ידיהם של ההורים ומזיק לילדים. גם אם לא באמצעות פליקים, הגישה שמציבה גבולות חייבת לחזור והיא תחזור לבסוף, בטוב או ברע.

"אמא, תני פליק". בעלי בזמנו נטה להפליק לילדים בשעת הצורך, כמו שהוא קיבל בילדותו כפי שהיה מקובל. לא נותרה בו טיפת טינה להוריו בגלל הפליקים הרבים שקיבל בילדותו, זאת מפני שהם היו מוצדקים בהחלט בדרך כלל, ובעיקר כי הם היו עטופים בהמון אהבה. הוא מרבה לספר איך פעם אמא שלו קראה לו לאחר תעלול שעשה ודיברה עמו דברי כיבושין ארוכים. בשלב מסוים נגמרה לו הסבלנות והוא אמר: "אמא, חבל על הדיבורים, תני לי פליק ונגמור עם זה", וכמובן שזה הרגיז את אמא שלו עוד יותר... נדמה לי שהוא היה והווה אבא נהדר. מצד אחד הילדים היו נשמעים לדבריו, ומאידך - הוא היה ועודנו חבר טוב שלהם. אני לא הייתי נוכחת מספיק ופחות התאים לי להשתמש בכלי הזה, אבל בעלי מציא את האיוון הנכון בין לא להתעקש על דברים לא מהותיים ובין לעמוד על הדברים החשובים גם במחיר של פליק. הילדים ידעו שבפעמים שבהן אבא מתרגז בעקבות התנהגות לא מתאימה כדאי להיזהר ממנו.

אבל היום אנחנו מפחדים מהצל של עצמנו, כי הילדים רגישים מאוד. ולא רק הם, בדורו של משיח נדמה כי סף הרגישות של הנפש יורד באופן דרסטי. מחנכים מספרים שילד שקיבל הערה ביומן או לא התקבל להדרכה בסניף, ובוודאי אם לא התקבל

למה צריך אוכל טעים?

רותם חברתי אוהבת אוכל בריא, אבל אין לה שום עניין שהוא יהיה טעים ומהנה. אחרי שיחת עומק הצלחנו להבין יחד מה הסוד הטמון באוכל טעים, שיכול להיות גם לא פחות בריא

"יש לי בעיה לא שגרתית", אמרה לי רותם וראיתי שהיא נבוכה. רותם היא מרפאה בדיקור סיני שנעזרת בשירותיה רבות, ועם הזמן הפכנו לחברות. "אני לא יודעת לבשל. יותר נכון, אני לא מצליחה להבין למה עושים מהאוכל הזה עניין. מבחינתי האוכל הוא פשוט כורח המציאות, ואני משתדלת שהוא יהיה הכי בריא שאפשר. טעים זה לא משהו שמעניין אותי".

"אם זה מתאים ונכון לך, אז למה מה הבעיה?" שאלתי. "כי אני לא לבד בעולם... יש לי ילדה אחת שיצאה דומה לי בעניין הזה. מגיל קטן אני מכינה לילדים שלי חביתות בלי מלח, בעיקר בגלל הבריאות, אבל כשהם גדלו הם לא הסכימו לזה יותר, חוץ ממנה. ואת הבישולים שלי הם ממש לא אוהבים. אפילו לא בשבת. מוזל שבעלי מבשל חלק מהמאכלים של שבת ואתם הם אוהבים. אני פשוט לא יכולה לדמיין את עצמי משקיעה זמן וכוחות בדבר הזה. העיקר שיהיה בריא וזהו!"

"באמת לא שגרתית", הרהרתי בדבריה. "כמעט כל האנשים מתקשים להפסיק לאכול את מה שטעים להם ובוזו עיקר המלחמה שלהם, לאכול בריא זה דבר שהם נלחמים עליו".

"בדיקור! זה מה שחשבתי, שאם קיבלתי כזו מתנה משמיים שאני לא משתגעת על אוכל, למה אני צריכה להשתגע בשביל אחרים? שילמדו ממני וזהו".

"את יודעת רותם, אני אדם זריז מאוד בטבעי. אני אוהבת שדברים יזוזו מהר בכל תחום שהוא, ומאוד קשה לי עם איטיות. כשאני נתקלת באדם איטי, נגיד קופאית בסופר, אני נטרפת ממנה. כל אחד מאיתנו קיבל טבע מסוים שגורם לו לראייה מצומצמת ולתחושה שהכי טוב להיות הוא. אם אני מסודרת - כולם צריכים להיות מסודרים. אם אני מחושבת - כולם צריכים להיות מחושבים. אבל עובדה שהשם חושב אחרת, ויש כל כך הרבה טבעים בעולם. אדרבה, פעמים רבות אנחנו נפגשים עם מישור הפוך מאיתנו כדי ללמוד שיש עוד הרבה דרכים של קיום, וכולן נכונות בזמנים מסוימים ובעייתיות ברגעים אחרים".

אוכל שמרומם את הנפש

"תסבירי לי למה זה חשוב שהאוכל יהיה טעים? נראה לי שצורת האכילה שלי הרבה יותר פשוטה ונכונה משל שאר האנשים".

"אם תנסי להתחבר לזה מבחינה חיצונית כנראה שבאמת לא תצליחי. למרות שאני שפית, גם אני לא אוהבת שעושים מהאוכל משהו מוגזם ונערץ שמשרת בעיקר את תאוות האכילה והזלילה. אבל אם תנסי להתבונן

יותר לעומק תצליחי להבין שיש כאן משהו אמיתי שאת מחמיצה. עובדה שכל השמחות היהודיות תמיד נחגגות בסעודת מצווה. סימן שיש לאוכל גם כוח מצד הקדושה, יש לו יכולת לרומם את הנפש. וזה ידוע שהרבה פעמים כשאנחנו עצובים - אנחנו הולכים לאכול משהו ומרגישים טוב יותר".

"את רואה? וזו טעות! אנשים מתרגלים לאכול שטויות בשביל כמה דקות של התרוממות רוח שהסוכר נותן להם". "אולי. אבל מצד שני, אם מחברים לאוכל הבריא גם טעם טוב יש כאן חינוך לגוף. כך אנחנו מראים לו שהוא יכול לאכול בריא ועדיין ליהנות, וההנאה מהאוכל היא חלק חשוב בחיינו. אפילו את, כשהתארכת אצלי, נהנית מהאוכל, נכון?"

"טוב, אביגיל. את שפית, ברור שנהנית", רטנה רותם. "גם לי כשפית יש כישלונות ומאכלים שלא מצליחים, אבל אני מנסה ומתפללת שהאוכל יהיה הכי טעים שאפשר. את צריכה להסתכל על טעם כמו על מלבוש. התורה מצווה אותנו להתלבש באופן מכובד, להגיש את עצמנו לעולם באופן שישדר לעצמנו ולאחרים: אני חשובה, אני מכובדת, אני בת מלך. באותו אופן הטעם הטוב באוכל מלביש אותו בלבוש מכובד, הופך אותו למשהו מרומם. הרי יכולנו לאכול קש ותבן כמו סוסים באבוס. פרט לכך, כשאנחנו מכינים אוכל טעים לאנשים מסביבנו אנחנו מכניסים בו רגש, אכפתיות, הקשבה לצרכים של בני משפחתנו. כמה ילד נהנה כשמכינים לו את האוכל שהוא הכי אוהב? כי כשאמא מכינה אוכל היא מכניסה פנימה את הלב. הטעם הטוב נותן שמחה, והשמחה לא פחות חשובה מהכוח הטבעי שנמצא במאכלים. אם אוכלים אוכל בריא בלי לשמוח בו חלק חשוב מהטוב שיש בו אינו זוכה לצאת לאור, ואני לא יודעת אם אני צודקת אבל אני חושבת שהוא נהיה גם פחות בריא".

"את יודעת", אמרה רותם. "אף פעם לא חשבתי על הנושא בצורה כזאת. באמת, גם הדרך שבה אוכלים חשובה. אם אני סתם מנגשנת מהצלחות של הילדים אני נשארת עם הרגשה גרועה, אבל אם אני יושבת ליד שולחן נקי ומתייחסת בכבוד לארוחה שלי אני מרגישה שהיא מתעכלת אחרת!"

"זהו", שמחתי, "זה בדיקור הכיוון הנכון. פגשתי לא מעט ילדים של הורים שהקפידו על הבריאות ולא השקיעו יותר מדי באוכל - שפשוט שונאים אוכל בריא! זה כל כך חבל!" "אז יש לך בשבילי כמה מתכונים טובים?" צחקה רותם, ושתינו שקענו לראשונה בשיחת נשים על מתכונים מוצלחים. ●

אלי סלק במילוי קינואה ועדשים

והנה דוגמה אחת למתכונים שנתתי לרותם: מתכון שמשלב את כל חומרי הגלם האהובים עליה למנה טעימה ברמות! עלי הסלק ממולאים במעין מג'דרה של קינואה ועדשים. אפשר בהחלט להחליף את הקינואה באורז אם רוצים. הכול מתבשל יחד ברוטב עגבניות עדין ומתקבלת מנת בריאות צמחונית יפהפייה וטעימה בצורה לא רגילה.

6 אנות

30+20 דקות
מן בישול

דרכת קושי:
בינונית

לרשום:

- 3 כפות מן זית
- 2 שני שום כתושים
- 4 עגבניות טחונות לרסק
- מלח ופלפל
- כפית פפריקה

- 12 עלי סלק בלי הפאצול
- חצי כוס קינואה
- חצי כוס עדשים שחורות או ירקות
- 2 בצלים קצוצים דק
- 3 כפות מן זית
- מלח ופלפל
- רבע כפית כורכום

מכינים את המלית לעלי הסלק: בשני סירים קטנים שמים באחד את הקינואה ובשני את העדשים. מכסים במים עד גובה 2 סנטימטרים מעל הקינואה והעדשים. מביאים לרתיחה ומבשלים מכוסה במשך 15-20 דקות, עד שהם מתרככים. מסננים אותם היטב ומעבירים את שניהם לקערה. מטגנים את הבצל עם שמן הזית על אש בינונית במשך כ-10 דקות עד להזהבה. מוסיפים. מתבלים במלח, פלפל וכורכום.

לוקחים עלה סלק אחד, חותכים את כל שאריות הגבעול אם יש, מניחים בתחתית העלה שתי כפות גדושות של מלית ומקפלים את העלה משני הצדדים. מגלגלים לרולדה מהודקת עד לקצה העלה ומעבירים לצלחת. ממשיכים להכין באותה צורה את כל העלים.

מכינים את הרוטב: שמים את השמן בסיר בינוני ומטגנים את השום על אש גבוהה דקה או שתיים, מוסיפים את העגבניות המרוסקות והתבלינים, מביאים לרתיחה ומממיכים את האש. מניחים את עלי הגפן בתוך הרוטב ומוסיפים חצי כוס מים. מביאים שוב לרתיחה, מממיכים את האש ומבשלים מכוסה במשך 20 דקות. מגישים חם יחד עם הרוטב.

| בית קולנוע |

| בריכה גדולה על הגג |

| חדר מלח |

**בהוד דניה תיהנו גם מדירה פרטית
על שמכם בטאבו
וגם מכל היתרונות של דיור מוגן
יוקרתי ואיכותי:**

מכון כושר, בריכה, חוגים ופעילויות, אולם תרבות,
מרפאה 24/7, בית כנסת,
טיולים מאורגנים ועוד מגוון שירותים נהדרים
בקהילה נפלאה של דיירים מקסימים.
בהוד דניה, הסיפור שלכם ממשיך לפרק נפלא

| חיי חברה |

**אכלוס
בקרוב!**

| דירות מפנקות |

רח' גולומב 21, ירושלים | חפשו הוד דניה ב-
www.hoddunya.com

התקשרו:
02-5001177
או חפשו בגוגל 'הוד דניה'

**הצטרפו עכשיו
ללא פיקדון וללא שחיקה**